

Tillæg nr. 3 til miljøgodkendelse

Udvidelse af kvægproduktion

Hedegårdsvej 8, 6760 Ribe

15.08.2017

Teknik & Miljø
Esbjerg Kommune

ESBJERG KOMMUNE

Natur & Vandmiljø

Torvegade 74

6700 Esbjerg

Telefon: 7616 1616

E-mail: miljo@esbjergkommune.dk

Web: www.esbjergkommune.dk

Sag nr.: 17/8026

Sagsansvarlig: Cha8

Copyright: Alle kort og luftfoto: copyright DDO ®, ©COWI

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	3
GODKENDELSE TIL UDVIDELSE OG DRIFT AF HUSDYRPRODUKTION	5
EJENDOMS- OG BEDRIFTSOPLYSNINGER	5
FORUDSÆTNINGER OG VILKÅR.....	6
Vilkår for husdyrbrugets anlæg	6
Generelle vilkår	9
RETSBESKYTTELSE OG REVURDERING.....	9
MEDDELELSESPLIKT	10
ØVRIGE FORHOLD	10
OFFENTLIGGØRELSE.....	10
KLAGEVEJLEDNING	11
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	12
INDLEDNING	12
BESKRIVELSE OG VURDERING AF ANSØGNINGEN	12
Husdyrbrugets beliggenhed.....	13
Dyreholdets størrelse	17
Driftsbygninger.....	18
Foder	21
Gødningsproduktion	21
Udbringningsarealer	23
Energi- og vandforbrug.....	24
Råvarer og hjælpestoffer samt affald.....	24
Spildevand/restvand	24
HUSDYRBRUGETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – LUGT, STØJ, MM.	26
Lugt	26
Støj og transport	27
Støv, fluer og skadedyr	30
Lys.....	31
Driftsforstyrrelser og uheld	31
Landskab og kulturmiljø.....	32
HUSDYRBRUGETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – NATURMÆSSIGE FORHOLD.....	34
Ammoniakpåvirkning af naturområder.....	34
Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)	39
BEDST TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT).....	40
OPHØR	45
BEMÆRKNINGER I FORBINDELSE MED INDLEDENDE ANNONCERING AF DET ANSØGTE PROJEKT	46
HØRING	46
SAMLET VURDERING	46
BILAG 1	47
BILAG 2	51
BILAG 3	54

Indledning

Miljøgodkendelsen fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse af husdyrproduktionen på Hedegårdsvej 8, 6760 Ribe i Esbjerg Kommune. Vilkårene sikrer, at udvidelse og drift af husdyrbruget kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

Esbjerg Kommune har udarbejdet en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt. Denne danner baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse, herunder de stillede vilkår.

Forslaget til miljøgodkendelse har været i nabohøring i perioden fra den 30. juni 2017 til den 11. august 2017. Kommunen har i forbindelse med høringen ikke modtaget bemærkninger til projektet.

Godkendelse til udvidelse og drift af husdyrproduktion

Esbjerg Kommune har afgjort, at kvægbruget på Hedegårdsvej 8, 6760 Ribe kan udvides som ansøgt.

Godkendelsen omfatter

- En udvidelse af dyreholdet fra 537 malkekøer, 136 kvier/stude (7-15,3 mdr.), 184 småkalve (0,9-4,8 mdr.) og 230 tyrekalve (43,0-65,0 kg) til 1.162 malkekøer, 170 kvier/stude (6-24 mdr.), 180 småkalve (0-6 mdr.) og 581 tyrekalve (40-60 kg). Dette svarer til en udvidelse fra 871,2 dyreenheder til 1.757,2 dyreenheder.
- Etablering af en kostald (4.653 m²) øst for eksisterende kostald.
- Etablering af en velfærdsstald (1.988 m²) i forlængelse af malkestalden.
- Etablering af et plansiloanlæg med forplads (samlet 6.990 m²) inkl. nedgravet beholder på ca. 49 m³ til opbevaring af overfladevand fra anlægget
- Etablering af en decentral gyllebeholder (3.200 m²) i tilknytning til eksisterende decentrale gyllebeholder. Der søges om mulighed for at overdække beholderen.
- Overdækning af eksisterende decentrale gyllebeholder (3.200 m³).
- Malkestald opført i 2016 (1.681 m²) med drivgang.

Godkendelsen meddeles efter § 12 stk. 3 i lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, idet Esbjerg Kommune vurderer at:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen dog ikke udspretningsarealer.

Det bemærkes, at de dele af loven, der ikke er ophævet med lov nr. 204 af 28/02/2017 (om ny husdyrregulering) stadig gælder.

Samtidig meddeles dispensation til placering af plansiloanlæg ca. 11 m fra nabo-skel. Dispensation meddeles efter § 9 stk. 3 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Der er nærmere redegjort for de vurderinger der ligger til grund for afgørelsen i vedlagte miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Ejendoms- og driftsoplysninger

Godkendelsen gives til husdyrbruget beliggende Hedegårdsvej 8, 6760 Ribe, matrikel nr. 4a Hedegårds By, Hjortlund. Ejendomsnummeret er 5610313249. Bedriftens CVR nr. er 10844789 og CHR nr. er 44425. Husdyrbruget ejes og drives af Ralf Sanderink, Hedegårdsvej 8, 6760 Ribe

Forudsætninger og vilkår

Esbjerg Kommune forudsætter, at projektet gennemføres og drives som beskrevet i ansøgningen, skema nr. 93952. Godkendelsen meddeles på vilkår, der sikrer at kravene i § 27 og § 29 i lov om miljøgodkendelse, mv. af husdyrbrug opfyldes.

Denne miljøgodkendelse er tillæg nr. 3 til eksisterende miljøgodkendelse, der blev meddelt af Esbjerg Kommune juni 2010. Tillæg nr. 1 blev meddelt i november 2011. Tillæg nr. 2 blev meddelt november 2013.

Vilkår i den eksisterende miljøgodkendelse og tillæg nr. 1 og 2, som ikke allerede er ophævet eller som ikke ophæves ved dette tillæg, er fortsat gældende for husdyrbruget. De vilkår i den eksisterende miljøgodkendelse og tillæg nr. 1 og 2, som fortsat er gældende, fremgår af bilag 1.

Der stilles følgende vilkår til hhv. husdyrbrugets anlæg samt generelle vilkår for husdyrbruget.

Vilkår for husdyrbrugets anlæg

Husdyrproduktion

1. Følgende vilkår i miljøgodkendelsen fra juni 2010 ophæves:
2, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 14, 16, 32, 33, 34, 41, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 55, 56, 57 og 58.
2. Følgende vilkår i tillæg nr. 1 til miljøgodkendelsen fra juli 2011 ophæves:
1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 13, 15, 16 og 17.
3. Følgende vilkår i tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen fra november 2013 ophæves: 2.
4. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som beskrevet nedenfor:

	Antal årsdyr	Antal producerede dyr	DE
Malkeko (10.412 kg EKM), tung race, Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	139		195,44
Malkeko (10.412 kg EKM), tung race, Sengestald med spalter (kanal, linespil)	880		1.237,29
Malkeko (10.412 kg EKM), tung race, Dybstrøelse (hele arealet)	43		60,46
Malkeko (10.412 kg EKM), tung race, Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, linespil)	100		140,60
Kvier/stude, tung race (6-7 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	40		12,64
Kvier/stude, tung race (7-10 mdr.), Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	90		31,33
Kvier/stude, tung race (22-24 mdr.), Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	40		23,22

Småkalve, tung race (0-2 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	60		14,20
Småkalve, tung race (2-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	120		34,40
Tyrekalve, tung race (40-60 kg), Dybstrøelse (hele arealet)		581	7,59
I alt			1.757,2

5. Antallet af dyreenheder må variere med 10 % i løbet af planåret (1. august til 1. august). Dog må det maksimale dyrehold beregnet som et gennemsnit i perioden 1. august til 31. juli ikke overstige 1.757,2 dyreenheder.
6. Antallet af dyr indenfor hver dyrekategori må maksimalt variere med 10 %. Den naturlige variation må dog ikke have karakter af permanente ændringer.

Indretning og drift

Foder

7. Totalfoderrationen (FE) til malkekøer og opdræt skal bestå af minimum 25 % græsmarksafgrøder (græs, græsensilage, hø eller grønpiller) i gennemsnit på årsbasis. Dokumentation for opfyldelse af dette vilkår skal fremgå af foderplaner, foderkontroller eller en effektivitetskontrol, og skal opbevares i 5 år.

Husdyrgødning og ensilage

8. Ensilagesiloanlægget, bygning 21, 22 og 23, skal indrettes i overensstemmelse med kort 4.
9. Restvand fra ensilagesiloanlægget inkl. forpladser, bygning 21, 22 og 23 jf. kort 2, skal opsamles separat og udsprinkles i overensstemmelse med principperne i Landbrugets byggeblad nr. 103.09-05 om udsprinkling af ensilage-saft og restvand. Husdyrbruget skal dog samlet have bufferkapacitet for restvand, der svarer til minimum 2 måneders nedbør.

Energi- og vandforbrug

10. Der skal foretages en årlig registrering af vand- og energiforbrug tilknyttet husdyrproduktionen. Registreringen gemmes i minimum 5 år og skal kunne forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Ammoniakfordampning

11. Gyllebeholder på 3.200 m³, bygning 24 (jf. kort 2) skal have fast overdækning. (Efter endt omrøring og udkørsel skal flydedug/telt lukkes igen umiddelbart efter). Skader på den faste overdækning skal repareres, således overdækningen er helt tæt.
12. I den nye velfærdsstald, bygning 18 (jf. kort 2), skal der etableres dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, linespil)
13. I den nye kostald, bygning 20 (jf. kort 2), skal der etableres spaltegulv med kanal og linespil. Der skal installeres skraber i langsgående og tværgående

kanaler. Der skal hver dag foretages skrabninger af kanaler hver ottende time. Skraberens skal være forsynet med timer. Enhver form for driftsstop af skraberens skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Logbog, servicefaktura eller lignende der dokumenterer, at skraberens er drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og skal kunne forevises ved miljøtilsyn på ejendommen.

14. I kostaldene bygning 5 og 20 (jf. kort 2) skal der i gangarealet installeres skraber, så det sikres, at gødning og urin hurtigt fjernes fra spaltegulvet og ledes til gødningskanalerne. Spalteskraberne skal rengøre med et interval på minimum hver 4. time. Tværgange som ikke skrubes automatisk skal hver dag rengøres manuelt 2-3 gange. Skraberens skal være forsynet med timer.
15. Logbog, servicefaktura eller lignende der dokumenterer, at skraberne er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og skal kunne forevises ved miljøtilsyn på ejendommen. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbogen med angivelse af årsag og varighed.

Spildevand

16. Der skal inden byggeriet påbegyndes indsendes en ansøgning om udledningstilladelse til Esbjerg Kommune, Natur & Vandmiljø. Der vil blive meddelt en særskilt tilladelse hertil.
17. Afløbsplan, der beskriver afløbsforhold fra de nyere og nye stalde (bygning 18, 19 og 20 jf. kort 2), og ensilageopbevaringsanlægget (bygning 21, 22 og 23) skal indsendes til Esbjerg Kommune. Med afløb menes både afløb for flydende husdyrgødning og vand. Afløbsplanen skal være udført af autoriseret kloakmester og indsendes til Esbjerg Kommune senest 1 måned efter byggeriet af afsluttet.
18. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes således at unødigt spild undgås i videst muligt omfang.
19. Etablering af udsprinklingsanlægget skal følge det aktuelle byggeblad for udsprinkling af overfladevand fra ensilagesilo og ensilageplads, som p.t. er 103.09-05. Dog skal der altid være en bufferkapacitet på min. 2 måneder f.eks. i gyllebeholder, som kan anvendes i de tilfælde hvor forholdene til udsprinkling ikke er tilstede (f.eks. frost, tøbrud eller regnsky).

Transport

20. Transport af grovfoder til og fra ejendommen må ikke foregå af indkørsel nr. 5 og 6 jf. kort 5, når det nye ensilagesiloanlæg (bygning 21, 22 og 23 på kort 2) er etableret.

Skadedyr

21. Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Landskabelige værdier

22. Gyllebeholderen på 3.200 m³ (bygning 25 jf. kort 2) skal fjernes, når den ikke længere er i drift. Esbjerg Kommune sørger for, at vilkåret bliver tinglyst på ejendommen i forbindelse med byggesagsbehandlingen.
23. Det eksisterende hegn vest for de nye stalde jf. kort 6 skal forstærkes med 1 – 2 rækker hegn (grøn markering).
24. Hegnet skal etableres førstkommande plantesæson efter etablering af den første af de nye stalde.
25. Det nye hegn skal bestå af hjemmehørende danske træer og buske.
26. De med blå angivne hegn på kort 6 skal bevares. Såfremt hegnene nedlægges, skal de genplantes eller erstattes af tilsvarende hegn, der opfylder samme funktion med en anden placering.

Generelle vilkår

Egenkontrol

27. Husdyrbruget skal føre registreringer over den til enhver tid gældende husdyrproduktion på ejendommen. Registreringerne kan bestå af gødningsregnskaber, slagteriafregninger eller lign. Denne registrering skal ved miljøtilsynets besøg på husdyrbruget kunne forevises som dokumentation for godkendelsens bestemmelse om husdyrholdets størrelse (vilkår 4).

Opgørelse af dyreholdet på ejendommen skal for malkekøer, kvier og småkalve ske som et årgennemsnit af antal dyr for hver enkelt dyreart på grundlag af bilag 1 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

For tyrekalveproduktionen skal opgørelsen ske ud fra antal producerede dyr pr. år.

Krav til udnyttelse af godkendelse

28. Vilkårene i miljøgodkendelsen skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor udnyttelse af godkendelsen påbegyndes.
29. Godkendelsen bortfalder såfremt den ikke er udnyttet inden 6 år fra godkendelsens meddelelse. Med udnyttet menes, at byggeriet faktisk er afsluttet.
30. Hvis en del af godkendelsen ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år. Med udnyttet mener her at der har været en produktion svarende til mindst 25 pct. af det godkendte.

Retsbeskyttelse og revurdering

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse.

Vilkårene kan dog til enhver tid ændres efter reglerne i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 40 stk. 2, hvis der er væsentlige ændringer i bedst tilgængelige teknik, der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen medfører skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved miljøgodkendelsen.

Ifølge ny husdyrlovgivning (bekendtgørelse nr. 916 af 23. juni 2017 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug) skal husdyrbrug (der ikke er IE-brug) omfattet af § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug revurderes, såfremt husdyrbruget ikke lever op til krav om total-deposition for ammoniak efter §§ 25 og 26 i samme lov. Esbjerg Kommune vurderer jf. afsnittet "Husdyrbrugets påvirkninger af omgivelserne – naturmæssige forhold", at husdyrbruget lever op til total-depositionskravene, og derfor skal husdyrbruget ifølge den nye lov ikke regelmæssigt revurderes.

Meddelelesespligt

Kommunens godkendelse gælder for det konkrete projekt. Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt på en måde, der indebærer forøget forurening før udvidelsen eller ændringen er godkendt i henhold til lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Hvis der sker ændringer i grundlaget for kommunens vurdering, skal der indsendes en ny ansøgning til kommunen. Dette gælder for eksempel ændringer i forhold til det ansøgte dyrehold og staldanlæg. Esbjerg Kommune skal have lejlighed til at vurdere, hvorvidt udvidelsen/ændringen kræver en ny godkendelse eller om udvidelsen/ændringen kan ske indenfor rammerne af denne godkendelse.

Øvrige forhold

Afgørelsen omfatter alene forholdet til lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (jf. § 10 stk. 9 i lovbekendtgørelse nr. 204 af 28. februar 2017). Øvrige relevante tilladelser og godkendelser skal indhentes særskilt.

Etablering af nye anlæg må ikke igangsættes, før der er givet en byggetilladelse fra Esbjerg Kommune.

Udgifterne til tinglysning skal dækkes af ejendommens ejer. Afgiften er for tiden kr. 1.660. Når Esbjerg Kommune anmoder tinglysningskontoret om at foretage tinglysning, vil ansøger modtage et girokort, der bedes anvendt til betaling af tinglysningsen.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til de gældende regler i love og bekendtgørelser, uanset at de nævnte krav og regler kan være en skærpelse af denne godkendelses vilkår.

Offentliggørelse

Afgørelsen annonceres den 21. august 2017 på Miljø- og Fødevareministeriets Digital MiljøAdministration (www.dma.mst.dk).

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. husdyrlovens § 76 stk. 1. Klageberettigede er ansøgeren, Miljøministeren, Sundhedsstyrelsen, enhver der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald, samt foreninger og organisationer i det omfang de har klageret, jf. husdyrlovens §§ 84, 85, 86 og 87.

En klage skal indgives via Klageportalen. Klageportalen ligger på www.borger.dk og på www.virk.dk, hvor man logger sig på, f.eks. med NEM-ID.

Klagen sendes automatisk via Klageportalen til Esbjerg Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Esbjerg Kommune i Klageportalen. Klagefristen udløber den 18. september 2017 kl. 23:59.

Afgørelsen kan desuden indbringes til prøvelse hos domstolene inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt, jf. husdyrlovens § 90.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der indsendes uden om Klageportalen, med mindre der er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Esbjerg Kommune. Anmodningen sendes så vidt muligt elektronisk til miljo@esbjergkommune.dk eller pr. brev til Esbjerg Kommune, Natur- og Vandmiljø, Torvegade 74, 6700 Esbjerg. Esbjerg Kommune sender herefter anmodningen videre til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Når man klager opkræves der et gebyr. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen og tilbagebetales hvis:

1. Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. Klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Udnyttelse af godkendelsen

Miljøgodkendelsen er blandt andet givet på vilkår, der regulerer de landskabelige værdier (byggeri uden tilknytning til hidtidige bebyggelsesarealer). Derfor kan du jf. § 81 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, først udnytte godkendelsen efter klagefristens udløb.

Som udgangspunkt har en eventuel klage opsættende virkning, således at godkendelsen først kan udnyttes når Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet endelig afgørelse i sagen. Det vil være Miljø- og Fødevareklagenævnet, som kan oplyse om hvorvidt en klage har opsættende virkning.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Indledning

Husdyrbruget på Hedegårdsvej 8, 6760 Ribe har søgt om at udvide dyreholdet. Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt, danner baggrund for miljøgodkendelsen og indeholder en vurdering af de miljøpåvirkninger, som udvidelse og drift af husdyrbruget giver anledning til.

Miljø skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourcerforbrug

Vurderingerne er foretaget med udgangspunkt i de beskyttelsesniveauer og retningslinjer, der er i husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse og vejledning¹. Påvirkningen af omgivelserne er beskrevet og vurderet dels i forhold til de anlægsnære påvirkninger (lugt, støj mm), dels i forhold til de naturmæssige forhold (natur, vandmiljø mm.).

Beskrivelse og vurdering af ansøgningen

Ralf Sanderink ønsker at udvide sin kvægbesætning på Hedegårdsvej 8, 6760 Ribe fra 871,2 dyreenheder (DE) til 1.757,2 DE. I den forbindelse opføres der

- en kostald (4.653 m²) øst for kostalden, der blev etableret i 2010/11.
- en velfærdsstald (1.988 m²) i forlængelse af malkestalden.
- et plansiloanlæg med forplads (samlet 6.990 m²) inkl. nedgravet beholder på ca. 49 m³ til overfladevand fra anlægget og udsprinklingsanlæg koblet hertil.
- en decentral gyllebeholder (3.200 m²) i tilknytning til eksisterende decentral gyllebeholder. Der søges om mulighed for at overdække beholderen.
- teltoverdækning på den eksisterende decentrale gyllebeholder (3.200 m³).

I tillæg nr. 1 fra november 2011 er der miljøgodkendt etablering af kombineret kostald og malkestald (3.600 m²). En malkestald på 1.681 m² er blevet opført i 2016 på samme placering. Esbjerg Kommune vurderer, at miljøgodkendelse til etablering af malkestalden er bortfaldet på baggrund af reglerne om udnyttelse. Nærværende miljøgodkendelse (tillæg nr. 3) indeholder således miljøgodkendelse af malkestalden på 1.681 m² og drivgang, som er blevet opført.

Besætningen påtænkes udvidet med eget opdræt. Der er derfor ansøgt om en frist på 5 år til at gennemføre besætningsudvidelsen.

Ansøger oplyser, at projektet ønskes gennemført i 3 etaper over en 5 årig periode. Bygningerne vil blive opført i rækkefølge efter behov, således at velfærdsstalden etableres først, herefter etableres kostald og til sidst decentral gyllebeholder. Plansiloerne etableres undervejs i forløbet. Bygningsudvidelsen påbegyndes indenfor 2 år, men der ønskes fem år til etablering af alle bygninger.

Esbjerg Kommune vurderer på baggrund af ovenstående veldefinerede etapevise udvidelsesplan med tilhørende begrundelse, at der kan gives mulighed for at udvi-

---

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (Lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016) med senere ændringer; bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (bekendtgørelse nr. 211 af 28. februar 2017); Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (nr. 1324 af 15.11.2016) samt Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning.

delsen kan foregå som ansøgt. Dog skal dyreholdet også være udvidet til fuld produktion inden for de 5 år. For at sikre, at forudsætningerne overholdes stilles der vilkår om, at godkendelsen skal udnyttes inden for 2 år fra godkendelsens meddelelse og at alle etaperne herunder udvidelse af dyreholdet skal være afsluttet inden for 5 år.

På vegne af ansøger har Sagro den 15. marts 2017 indsendt ansøgning om miljøgodkendelse via det it-baserede ansøgningssystem på www.husdyrgodkendelse.dk.

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen har der været behov for supplerende oplysninger. Der har været mailkorrespondance med ansøgers konsulent og ansøgningsskemaet er revideret og genindsendt løbende. Det endelige ansøgningsskema (nr. 93952 version 4) er indsendt den 26. juni 2017.

Udover Hedegårdsvej 8 ejer og driver Ralf Sanderink også ejendommen Fårevej 10 og Varde Hovedvej 28, hvor der også er dyrehold. Begge øvrige husdyrbrug er beliggende på selvstændige matrikler hhv. ca. 1,7 km nord for og ca. 570 m syd for nærmeste driftsbygninger på Hedegårdsvej 8.

Ansøger oplyser, at kælvning foregår på Hedegårdsvej 8, og at opdrættet herfra flyttes til Varde Hovedvej 28 og Fårevej 10.

Udgangspunktet er at anlæg til husdyrproduktion på hver selvstændig matrikulerede ejendom vurderes hver for sig.

Husdyrbrugene betragtes som adskilte anlæg, da

- det er muligt at drive produktionerne hver for sig.
- produktionerne i godkendelsesmæssig sammenhæng er mulig at bedømme og regulere hver for sig.
- anlæggene til husdyrproduktion er beliggende på selvstændige matrikulerede ejendommen.

På baggrund heraf vurderer Esbjerg Kommune, at de tre husdyrbrug ikke er teknisk og forureningsmæssigt forbundne og meddeler således en særskilt miljøgodkendelse (tillæg) til husdyrproduktionen på Hedegårdsvej 8, 6760 Ribe.

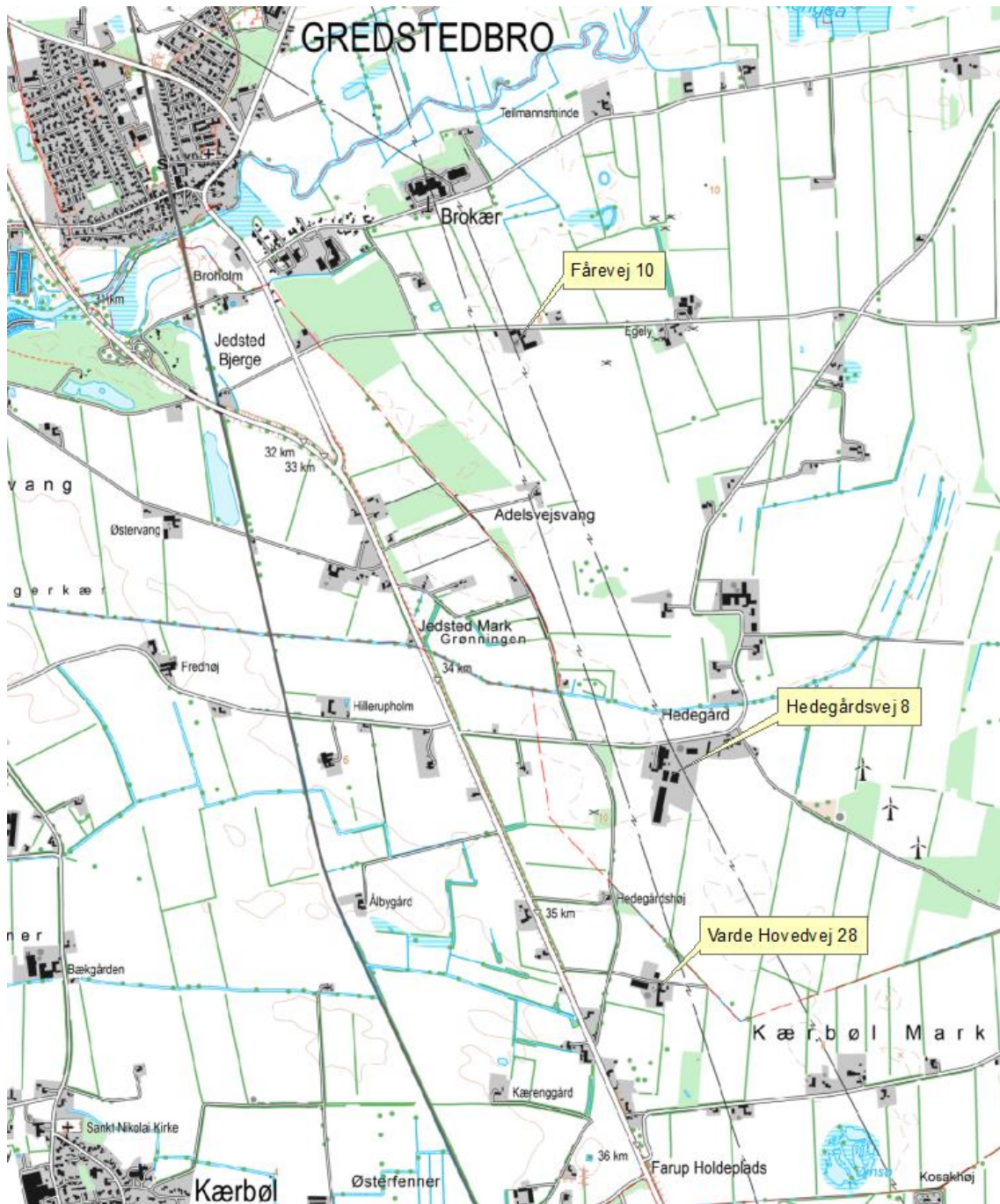
Tidligere godkendelser

Esbjerg Kommune har juni 2010 meddelt miljøgodkendelse til udvidelse af kvægproduktionen fra 357,4 DE til 1.009,0 DE. Efterfølgende har Esbjerg Kommune i november 2011 meddelt tillæg (nr. 1) til udvidelse af kvægproduktionen fra 357,4 DE til 1.628,0 DE og tillæg (nr. 2) som en fristforlængelse. Nærværende miljøgodkendelse meddeles således som et tillæg (nr. 3) til miljøgodkendelsen fra juni 2010.

Af § 26 i husdyrloven fremgår det, at kommunen skal foretage en samlet vurdering af alle udvidelser foretaget siden 1. januar 2007, dog højst over en 8 årig periode. I ansøgningen om udvidelse er nudrift således angivet til 2009-drift på 366 DE (svarende til 357,4 DE efter daværende normtal), således at alle beregninger og vurderinger af miljøforhold medtager alle udvidelser siden 2009.

Husdyrbrugets beliggenhed

Husdyrbruget er beliggende i landzone i område "32-030-0100: Landområde syd for Hjortlund og Brokær" i Esbjerg Kommuneplan 2014-2026. Området er udlagt til jordbrugsområde med det sigte at fremme erhverv som landbrug, skovbrug, pelsdyravl og lignende. Placeringen af husdyrbruget fremgår af kort 1.

Kort 1. Beliggenhed af bedriftens husdyrbrug.

Husdyrbruget ligger ca. 1.225 m fra fremtidig byzoneområde (Ribe).

Nærmeste naboer Hedegårdsvej 12 (med landbrugspligt) og 11 (uden landbrugspligt), der ligger ca. 130 m og 250 m fra husdyrbruget opmålt fra nærmeste driftsbygning.

Afstandskrav og de aktuelle afstande fremgår af nedenstående tabel 1. Afstanden er målt fra nybyggeri, hvis ikke andet er angivet.

Nærmeste	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Nabobeboelse	263 m	Fra GI kostald (bygn. 5) til Hedegårdsvej 12	50 m
Lokalplanområde	> 50 m	Ingen i nærheden	50 m
Byzoneområder	1.225 m	Fra ny kostald (bygn. 20) til fremtidig byzone ved Ribe Nørremark	50 m
Sommerhusområde	> 50 m	Ingen i nærheden	50 m
Naboskel	11 m	Fra ny plansiloanlæg til matr. nr. 3a Hedegård By, Hjortlund.	30 m
Beboelse på samme ejendom	68 m	Fra malkestald (bygn. 17)	15 m
Levnedsvirksomhed	> 25 m	Ingen i nærheden	25 m
Almen vandindvindingsanlæg	> 50 m	Ingen i nærheden	50 m
Ikke almen vandindvindingsanlæg	105 m	Fra ny velfærdsstald til markvandingsboring (DGU nr. 140.1483)	25 m
Vandløb	280 m	Fra ny velfærdsstald til rørlagt vandløb mod syd	15 m
Dræn	> 15 m	Ingen i nærheden	15 m
Sø	850 m	Fra ny velfærdsstald til sø mod syd	15 m
Offentlig vej	162 m	Fra malkestald til Hedegårdsvej	15 m
Naturområde omfattet af §7 i husdyrloven	> 10 m	Ingen i nærheden	10 m

Tabel 1. Oversigt over afstande sammenholdt med afstandskrav i husdyrlovgivningen. Det bemærkes, at ny decentral gyllebeholder overholder afstandskrav, selvom det ikke fremgår af skema.

Husdyrbruget opfylder afstandskravene i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug:

- § 6: Afstande til nabobeboelse, eksisterende eller fremtidig byzone- eller sommerhusområde samt områder i landzone der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål.
- § 7: Forbudszone for etablering, udvidelse eller ændring indenfor 10 m fra nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper.
- § 8: Afstandskrav til vandløb, vandindvindinger, offentlig og privat fællesvej, levnedsmiddelvirksomhed og egen beboelse.

Det bemærkes, at ny decentral gyllebeholder overholder afstandskravene, selvom det ikke fremgår af tabel 1.

Husdyrbruget ligger endvidere mere end 300 m fra en beboelsesbygning uden landbrugspligt, der ligger i samlet bebyggelse, eksisterende eller fremtidig byzone- eller sommerhusområde eller område i landzone, der i lokalplan er udlagt til bolig- og erhvervsformål/offentlige formål. Dermed er husdyrbruget ikke omfattet af husdyrlovens § 20, der skal sikre at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis anlægget er placeret mindre end 300 m fra de nævnte områder.

Dispensation fra plansiloanlæg til naboskel

I forbindelse med udvidelsen bygges et nyt plansiloanlæg, se kort 2 og 3. Med den ansøgte placering kan husdyrlovens afstandskrav på 30 m til naboskel ikke overholdes. Der søges om dispensation til at placere anlægget ca. 11 m fra naboskel.

Ansøgers begrundelse for placering af plansiloanlægget og fravalgte alternativer:

I forbindelse med høst og ensilering benyttes eksisterende markvej fra en del af arealet. Via denne markvej vil en del af afgrøderne, der skal transporteres til silo, transporteres uden om offentlig vej. Derved minimeres omkringboende og forbipasserendes gener ved høst. For at få den mest hensigtsmæssige beliggenhed i forhold til markvej ønskes plansiloanlægget placeret 11 m fra skel.

Af alternativer har det været overvejet at placere plansiloanlægget mellem stald og naboskel. Placeringen er fravalgt, da der er for lidt plads til det ønskede anlæg, og da placeringen er uhensigtsmæssig af hensyn til tilkørselsforholdene samt fremtidige udvidelsesmuligheder. Der er ifm. miljøgodkendelsen fra juni 2010 ansøgt og godkendt en række mindre plansiloer mellem stald og naboskel, som ikke efterfølgende er blevet opført. Ansøger angiver at de mindre anlæg ikke er rationelle at opføre ift. bedriftens størrelse.

Ansøger vurderer, at en placering af anlægget vest for eksisterende stalde (bygn. 17 og 18) er uhensigtsmæssig af hensyn til fremtidige udvidelsesmuligheder og pga. højspændingsledning, der går vest for anlægget.

Ansøger vurderer desuden, at placering af plansiloer i øst/vest retning syd for anlægget er uhensigtsmæssig pga. fremtidige udvidelsesmuligheder, som følge af højspændingsledningen, der går vest for anlægget. Hvis der i fremtiden ikke bliver mulighed for en udvidelse mod vest, er der med den ansøgte placering mulighed for en forlængelse af staldene mod syd.

Ansøger vurderer samlet, at den mest optimale logistik opnås ved den ansøgte placering.

Esbjerg Kommunes vurdering af den ansøgte placering og alternativer:

Hvor overholdelse af afstandskravet til naboskel ikke er mulig, kan der dispenseres herfra og fastsættes vilkår til indretning og drift. Der skal i så fald fastsættes vilkår, som sikrer, at der ikke opstår forurening eller væsentlige gener.

Ved placering af mindre ensilagesiloer mellem ny kostald (bygn. 20) og naboskel vil afstandskravet til naboskel ligeledes ikke kunne overholdes, og dette alternativ opfylder således ikke hensigten med at finde en alternativ placering, hvor alle afstandskrav er overholdt.

En placering af plansiloanlægget enten syd for de nye stalde (bygn. 18, 19 og 20) eller vest for malkestalden og tilbygningen (bygn. 17 og 18) vurderes i overensstemmelse med ansøgers redegørelse at være uhensigtsmæssige af hensyn til fremtidige udvidelsesmuligheder.

Nabomatriklen mod øst anvendes for størstedelens vedkommende til dyrkning af afgrøder. I den nordligste ende af matriklen ligger en bolig, Hedegårdsvej 12, med en afstand på 350-400 m til den ansøgte placering af plansiloanlægget. Der er afskærmende beplantning ved boligen og i skel, som slører for indsigten til plansiloanlægget. Naboerne på Hedegårdsvej 12 forventes derfor ikke at blive generet af en dispensation til etablering af plansiloanlægget på den ansøgte placering.

Esbjerg Kommune vurderer på baggrund af ansøgers argumentation og en samlet vurdering af alternativer, at den ansøgte placering af plansiloanlægget er den bedst mulige, og at der kan meddeles dispensation fra afstandskravet til naboskel mod øst (matr. nr. 3a Hedegårds By, Hjortlund) jf. § 9 stk. 3 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Det vurderes, at anlæggets placering ikke vil medføre risiko for forurening, da pladsen indrettes i overensstemmelse med husdyrgødningsbekendtgørelsen, så overfladevand opsamles i en beholder til efterfølgende udsprinkling.

Det vurderes desuden, at anlægget ikke vil medføre væsentlige gener for omgivelserne, idet der ikke er naboer i umiddelbar nærhed.

For at sikre at plansiloanlægget ikke giver anledning til forurening af omgivelserne stilles der vilkår om, at plansiloanlægget indrettes i overensstemmelse med kort 4.

Dyreholdets størrelse

Det nuværende og fremtidige dyrehold fremgår af tabel 2.

Dyreart	Nuværende		Fremtidig	
	Antal	DE	Antal	DE
Malkeko (10.412 kg EKM), tung race, Sengestald med spalter (kanal, linespil)	400	565,3	880	1.237,3
Malkeko (10.412 kg EKM), tung race, Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	94	132,6	139	195,4
Malkeko (10.412 kg EKM), tung race, Dybstrøelse (hele arealet)	43	60,8	43	60,5
Malkeko (10.412 kg EKM), tung race, Dybstrøelse, lang ædeplads m. spalter (kanal, linespil)	0	0	100	140,6
Kvier/stude tung race (6 mdr. – kælvning) sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	130	57,3	130	54,6
Kvier/stude tung race (6 mdr. til kælvning), Dybstrøelse (hele arealet)	6	2,7	40	12,6
Småkalv, tung race (0-6 mdr.), dybstrøelse (hele arealet)	184	49,2	180	48,6
Tyrekalv, tung race (0-6 mdr.), dybstrøelse (hele arealet)	230	3,31	581	7,6
I alt		871,2		1.757,2

Tabel 2: Husdyrbrugets dyrehold. Dyreenheder er beregnet efter bilag 1 i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Esbjerg Kommune har juni 2010 meddelt miljøgodkendelse til udvidelse af kvægproduktionen fra 357,4 DE til 1.628,0 DE jf. dagældende dyreenhedsberegning. I november 2011 meddelte Esbjerg Kommune tillæg (tillæg nr. 1) til miljøgodkendelsen til det samme dyrehold, men med en række ændringer af gulvsystem, indretning samt etablering af en malkestald. I 2013 blev der meddelt et tillæg (tillæg nr. 2) til miljøgodkendelsen fra juni 2009 i form af en forlængelse af fristen for at iværksætte bygge- og anlægsarbejdet. Miljøgodkendelsen samt efterfølgende tillæg nr. 1 er ikke blevet udnyttet fuldt ud inden for udløbsfristen. Den del der ikke er udnyttet bortfalder.

Den tilladte produktion på ejendommen vurderes derfor at svare til 537 malkekøer, 136 kvier/stude (7-15,3 mdr.), 184 småkalve (0,9-4,8 mdr.) og 230 tyrekalve (43,0-65,0 kg) i alt 871,2 dyreenheder.

Besætningslisten i det centrale husdyrregister (CHR) viser et dyrehold på 561 køer, 313 kvier/småkalve og 19 handyr. Besætningslisten angiver hvilke dyr der på udtrækstidspunktet den 4. maj 2017 er registreret.

En nærmere vurdering af, om den nuværende produktion er i overensstemmelse med den tilladte produktion ville skulle foretages over en længere periode.

En eventuel produktionsfremgang og vil kunne lovliggøres med en ansøgning om miljøgodkendelsen til en produktion på 1.757,2 dyreenheder.

Der stilles vilkår til husdyrbrugets maksimale produktion og til i hvilket omfang produktionen kan tillades af variere.

Driftsbygninger

I forbindelse med udvidelsen etableres en ny kostald med sengestald og spalter med linespil samt skraberanlæg på spalterne. Desuden etableres en ny velfærdsstald med dybstrøelse og spalter med linespil ved foderbordet i tilknytning til de eksisterende bygninger.

Endvidere etableres en ny decentral gyllebeholder på 3.200 m³, beliggende ved eksisterende decentrale gyllebeholder. Der ønskes mulighed for at kunne overdække gyllebeholderen, men overdækning indgår ikke som virkemiddel til at reducere ammoniakemissionen fra husdyrbruget jf. ansøgningen. Beholderen er ifølge ansøger fordelagtig placeret ved den eksisterende decentrale beholder, idet en stor del af bedriftens udbringningsarealer er beliggende øst for husdyrbruget.

Den ansøgte gyllebeholder indgik i tillæg til miljøgodkendelse 2011, men er ikke blevet etableret.

Der etableres en nedgravet beholder på ca. 49 m³ til vand fra plansilo, beliggende mellem de nye siloer. Hertil kobles et udsprinklingsanlæg, idet overfladevandet ønskes udsprinklet på bedriftens jordtilliggende.

Eksisterende 3.200 m³ gyllebeholder er blevet teltoverdækket i stedet for 2.400 m³ beholder, som jf. tillæg nr. 1 skulle fast overdækkes. Dette er inddraget og vurderet ifm. landskab og ammoniakfordampning. Eksisterende vilkår om overdækning af beholderen med 2.400 m³ opbevaringskapacitet ophæves.

Malkestald samt staldbygning til køer (bygning 25a) på 3.600 m² og kostalden (bygning 25) på 8.996 m², der begge blev godkendt i tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse fra 2011, er blevet opført som hhv. ca. 1.681 m² og ca. 3.948 m² bygninger i stedet. Da disse bygninger er væsentlig mindre end de i 2011 godkendte stalde anses dette som uproblematisk. I bygning 25a gælder et vilkår om indretning af stalden med spaltegulv og kanal, linespil. Dette vilkår ophæves, da bygningen alene er opført som malkestald.

På ejendommen vil der efter udvidelsen være følgende bygninger, som angivet i tabel 3.

Nr.	Anvendelse	Areal / rumfang
1	Stuehus	250 m ²
2	Mellembygning, opbevaring	31 m ³
3	Stald køer og småkalve	484 + 96 = 580 m ²
4	Stald, køer	280 m ²
5	Gl. kostald	1.251 m ²
6	Møddingsplads	23 m x 6 m, 138 m ²
7	Stald, køer	463 m ²
8	Råvarelager	100 m ²
9	Værksted	924 m ²
9a	Maskinhus	998 m ²
10	Kalvestald	731 m ²
11	Stald, kvier	559 m ²
12	Plansilo	1.020 m ²
13	Plansilo	720 m ²

14	Silo	18 m ³
15	Gylletank	400 m ³
16	Gylletank	2.400 m ³
17	Ny malkestald	Ca. 60 m x 28 m, i alt ca. 1.680 m ²
18	Ny velfærdsstald med dybstrøelse og spalter med linespil ved foderbordet	Ca. 71 m x 28 m, i alt ca. 1.988 m ²
19	Kostald (ændret ift. miljøgodkendelse fra juni 2010) Sengestald med spalter og kanal, linespil samt skraber på spalterne	Ca. 141 m x 30 m, i alt ca. 4.230 m ²
20	Ny kostald med senge med spalter og linespil, samt skraber på spalterne	Ca. 141 m x 33 m, i alt ca. 4.653 m ²
21	3 stk. plansiloer á 80 m x 16 m, med ca. 3 m ikke befæstet areal imellem hver. Vand udsprinkles.	3 stk á 1.280 m ² , i alt 3.840 m ²
22	Forplads 25 m x 54 m, vand udsprinkles	1.350 m ²
23	3 stk plansiloer á 50 m x 12 m, med ca 3 m ikke befæstet areal mellem hver. Vand udsprinkles.	3 stk á 600 m ² , i alt 1.800 m ²
24	Decentral gyllebeholder, teltoverdækket	3.200 m ³
25	Ny decentral gyllebeholder, beholderen etableres muligvis med teltoverdækning	3.200 m ³

Tabel 3: Bygningsforklaring

Driftsbygningernes placering fremgår af kort 2. Plansiloanlæggets mål fremgår af kort 3.

Kort 2: Situationsplan

Kort 3: Nyt ensilagesiloanlæg

I ansøgningssystemet på husdyrgodkendelse.dk har ansøger anført hvilke ændringer der sker i dyreholdet i de enkelte stalde og hvilke ændringer der sker i staldsystemer. Ændringerne fremgår af tabel 4:

Staldafsnit	Dyreart	Antal		Staldsystem	
		Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt
Kostald (eksisterende) Bygn. 19	Malkeko, tung race	400	400	Sengestald med spalter (kanal, linespil) og skrabning	Sengestald med spalter (kanal, linespil) og skrabning
Kviestald (eksisterende) Bygn. 11	Kvie / stud, tung race (13,3 - 15,3 mdr.)	90	0	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	
	Kvie / stud, tung race (7 - 10 mdr.)	0	90	-	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)
	Kvie / stud, tung race (13,3 - 15,3 mdr.)	6	0	Dybstrøelse (hele arealet)	-
	Småkalve, tung race (1-2 mdr.)	0	30		Dybstrøelse (hele arealet)
Gl. kostald (eksisterende) Bygn. 5	Malkeko, tung race	65	110	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)
	Kvie / stud, tung race (13,3 - 15,3 mdr.)	40	0	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal) og skrabning	-
	Kvie / stud, tung race (22 - 24 mdr.)	0	40	-	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal) og skrabning
	Malkeko, tung race	19	19	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)

Goldkøer, kælvning og småkalve (eksisterende) Bygn. 3	Malkeko, tung race	3	3	Dybstrøelse (hele areal)	Dybstrøelse (hele areal)
	Småkalve, tung race (0,9-4,8 mdr.)	24	0	Dybstrøelse (hele areal)	
	Småkalve, tung race (0-1 mdr.)	0	30		Dybstrøelse (hele areal)
	Tyrekalve, tung race (43-65 kg)	230	0	Dybstrøelse (hele areal)	
	Tyrekalve, tung race (40-60 kg)	0	581		Dybstrøelse (hele areal)
Goldkøer (eksisterende) Bygn. 4	Malkeko, tung race	10	10	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)
Goldkøer (eksisterende) Bygn. 7	Malkeko, tung race	40	40	Dybstrøelse (hele areal)	Dybstrøelse (hele areal)
Kalvestald (eksisterende) Bygn. 10	Småkalve, tung race (0,9-4,8 mdr.)	160	0	Dybstrøelse (hele areal)	
	Småkalve, tung race (2-6 mdr.)	0	120		Dybstrøelse (hele areal)
	Kvie / stud, tung race (6 - 7 mdr.)	0	40		Dybstrøelse (hele areal)
Ny velfærdsstald Bygn. 18	Malkeko, tung race	0	100		Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, linespil)
Ny kostald Bygn. 20	Malkeko, tung race	0	480		Sengestald med spalter (kanal, linespil) og skrabning

Tabel 4: Oversigt over staldsystemer og dyrehold i de enkelte stalde.

Kommunen finder, at der skal stilles vilkår som sikrer, at ansøger anvender de staldsystemer og teknologier, som der er oplyst om i ansøgningen. På den baggrund stilles vilkår om, at der i den ny kostald (bygn. 20) etableres sengestald med spalter (kanal, linespil) samt skrabning af spalterne og i den nye velfærdsstald (bygn. 18) dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, linespil).

Foder

Der etableres et nyt ensilagesiloanlæg bestående af 6 siloer og en fælles forplads, se tabel 3. Der er ingen øvrige ændringer i opbevaring og håndtering af foder i forhold til beskrivelserne i miljøgodkendelsen fra juni 2010 og tillæg (nr. 1) til miljøgodkendelsen fra november 2011.

Kommunen vurderer, at der med den nuværende og fremtidige opbevaring og håndtering af foder ikke sker en væsentlig påvirkning af omgivelserne.

Der stilles ikke nye vilkår i relation til opbevaring og håndtering af foder.

Gødningsproduktion

Gødningsproduktionen er oplyst i ansøgningen og fremgår af tabel 5. Beregningen bygger på bedriftens samlede gødningsproduktion og opbevaringskapacitet, dvs. både Hedegårdsvej 8, Fåravej 10 og Varde Hovedvej 28. For Hedegårdsvej 8 er der taget udgangspunkt i ansøgte drift.

	Mængder	Opbevaringsanlæg
Flydende husdyrgødning	<p><u>Hedegårdsvej 8:</u></p> <p>33.165 m³ +118 m³ +1.218 m³ +816 m³ = 35.317 m³</p> <p><u>Fårevej 10:</u></p> <p>1.891 m³ + 35 m³ + 347 m³ = 2.273 m³</p> <p><u>Varde Hovedvej 28:</u></p> <p>3.451 m³ 35 m³ 630 m³ = 4.116 m³</p> <p>I alt: 35.317 m³ + 2.273 m³ + 4.116 m³ = 41.706 m³</p>	<p><u>Hedegårdsvej 8:</u></p> <p>Gyllebeholder på 400 m³ Gyllebeholder på 2.400 m³ Decentral gyllebeholder på 3.200 m³ Ny decentral gyllebeholder på 3.200 m³ Kanaler på 1.200 m³ Nye kanaler på 350 m³ =10.750 m³</p> <p><u>Fårevej 10:</u></p> <p>Gyllebeholder på 1.553 m³ Gyllebeholder på 4.000 m³ * Kanaler på 353 m³ = 5.906 m³</p> <p><u>Varde Hovedvej 28:</u></p> <p>Gyllebeholder på 2.500 m³ Gyllebeholder på 500 m³ Kanaler på 260 m³ = 3.260 m³</p> <p><u>Øvrig:</u></p> <p>Gyllebeholder på Kærbøl Markvej 7 på 900 m³ Lejet kapacitet på Jedstedvej 7 på 900 m³ Lejet kapacitet i fællestank biogas 400 m³ Fremtidig lejes kapacitet ved biogas på 4990 m³ = 7.190 m³</p> <p>I alt: 10.750 m³ + 5.906 m³ + 3.260 m³ + 7.190 m³ = 27.106 m³</p>
Dybstrøelse	<p>2.441 t (Hedegårdsvej 8) + 204 t (Fårevej 10) + 76 t (Varde Hovedvej 28) = 2.721 t</p>	<p>Møddingplads med kapacitet på ca. 207 m³ = 122 t</p> <p>Møddingsplads på Fårevej 10 med kapacitet på ca. 75 m³ = ca. 45 t.</p> <p>Møddingsplads på Varde Hovedvej 28 med kapacitet på ca. 75 m³ = ca. 45 t.</p>

Tabel 5: Opbevaringskapacitet. Gødningsproduktionen er beregnet ud fra, at dyrene er på stald hele året. * anmeldelse om etablering af beholder er modtaget hos Esbjerg Kommune.

Mængden af flydende husdyrgødning på samlet 41.706 m³ fra Hedegårdsvej 8, Fårevej 10 og Varde Hovedvej 28 er inklusiv drikkevandsspild og andet spildevand, der ledes til gyllebeholderne. Vand fra møddingspladsen svarende til ca. 118 m³ (Hedegårdsvej 8), ca. 35 m³ (Fårevej 10) og ca. 35 m³ (Varde Hovedvej 28) ledes til gyllebeholder. Vand fra eksisterende plansiloer svarende til ca. 1.218 m³ (Hedegårdsvej 8), ca. 347 m³ (Fårevej 10) og ca. 630 m³ (Varde Hovedvej 28) opsamles til gyllesystemet. Vand fra nye plansiloer på Hedegårdsvej 8 udsprinkles i den fremtidige drift, der er dog indregnet vand til gyllebeholderen fra perioder, hvor det ikke er muligt at udsprinkle svarende til ca. 816 m³.

Den samlede opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning for bedriften svarer til 7,8 måneder ved fuld produktionsudvidelse på Hedegårdsvej 8. Beregningen bygger på, at der etableres en 4.000 m³ gyllebeholder på Fårevej 10, og at der lejes yderligere 4.990 m³ opbevaringskapacitet ved et biogasselskab.

Såfremt gyllebeholderen på Fårevej 10 ikke opføres og/eller aftale om opbevaringskapacitet hos biogasselskab ikke opnås, så skal opbevaringskapacitet opnås på anden vis, så husdyrgødningsbekendtgørelsens² krav til opbevaringskapacitet opfyldt.

Der er ligeledes indsendt en erklæring, der dokumenterer at bedriften i den nuværende drift (samlet for de tre husdyrbrug) har tilstrækkelig opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning. Der er i alt 7,8 måneders opbevaringskapacitet. Det er oplyst, at der udbringes 2,3 DE på arealerne, og at gylle udbringes flere gange i løbet i sommeren efter græshøst. Derfor tømmes beholderne jævnlige, og derved har bedriften tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Dybstrøelse opbevares på møddingsplads på Hedegårdsvej 8, der har et areal på 138 m² (ca. 122 tons). Arealet øges ift. tillæg nr. 1 fra november 2011, idet kalvebokse på pladsen er blevet fjernet. Der er således ikke tale om en nyetablering. Derudover opbevares dybstrøelse på 50 m² møddingsplads (ca. 45 tons) på Fårevej 10 og 50 m² møddingsplads (ca. 45 tons) på Varde Hovedvej 28 samt i markstak efter gældende regler. Der muges ud ved køer hver 3. mdr., ved kalve i bygning 10+11 ca. en gang pr mdr. og ved småkalve efter behov.

Det vurderes, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet for fast husdyrgødning, idet komposteret gødning opbevares i markstak.

Der køres i ansøgt drift 65 % dybstrøelse direkte fra stalden til udspredning på markerne svarende til standard for produktionsmetoden. I tillæg (nr. 1) til miljøgodkendelsen fra november 2011 er der stillet vilkår om at 73 % skal køres direkte ud. Dette vilkår ophæves.

Udbringningsarealer

Udbringningsarealer er ikke beskrevet nærmere, da arealerne efter den nye husdyrlovgivning ikke længere skal vurderes ifm. miljøgodkendelse af husdyrbrug.

Hidtil gældende vilkår vedrørende udbringningsarealer er bortfaldet pr. 1. august 2017 jf. § 10 stk. 6 i lov nr. 204 af 28. februar 2017 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

---

² Bekendtgørelse nr. 594 af 4.5.2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Energi- og vandforbrug.

Husdyrbrugets energi- og vandforbrug i den eksisterende (2009 drift), såvel som ansøgte drift fremgår af tabel 6. Det fremtidige forbrug er alene sammenlignet med 2009 drift, da husdyrbruget kun har foretaget en delvis udvidelse af det projekt, der blev godkendt ifm. tillæg nr. 1 fra november 2011, og der ikke forelægger nogen opgørelse over el og vandforbrug i nudrift.

Forbrug	Nudrift (2009)	Ansøgt
El	115.000 kWh	520.000 kWh
Vand	8.000 m ³	56.7200 m ³

Tabel 6: Energi- og vandforbrug

Elforbruget øges med ca. 350 % fra nudriften i 2009 i forhold til den fremtidige drift. I samme periode øges dyreholdet beregnet ud fra dyreenheder med ca. 380 %. Det øgede elforbrug hænger især sammen med at der fremadrettet malkes flere køer samt belysning i de nye stalde.

Vand til dyrene hentes fra egen boring. Det er en eksisterende indvindingstilladelse til 56.720 m³/år. Vandforbruget inkluderer drikkevand og vand til rengøring af stald og maskiner samt 170 m³ til husholdningen. Indvindingsmængden er opgjort ud fra det godkendte dyrehold i tillæg til miljøgodkendelse fra november 2011. Der verserer samtidig med nærværende sag en sag om udvidelse af indvindingstilladelsen, så denne tilpasses til det ansøgte dyrehold.

Der er redegjort nærmere for vand- og energiforbruget i afsnittet vedr. "bedst tilgængelige teknik" (BAT).

Det er Esbjerg Kommunes vurdering, at de oplyste forbrugsudvidelser ligger indenfor rammerne af, hvad der må forventes i forhold til den ansøgte bygnings- og produktionsudvidelse. Det vurderes ligeledes, at de anførte ændringer i forbruget af energi og vand, som udvidelsen vil medføre, ikke vil have en væsentlig indvirkning på miljøet.

Råvarer og hjælpestoffer samt affald

Der er ingen ændringer i opbevaring og håndtering af råvarer og hjælpestoffer samt affald i forhold til beskrivelserne i miljøgodkendelsen fra juni 2010 og tillæg (nr. 1) til miljøgodkendelsen fra november 2011.

Forbruget af diesel forventes dog at stige fra 25.000 l (2009-drift) til 60.000 l i den fremtidige drift, som følge af husdyrbrugets udvidelse og deraf flere transporter.

Olietanke er omfattet af olietankbekendtgørelsen³ om indretning, etablering og drift af heraf. Da dette er et lovkrav ophæves eksisterende vilkår om drift af olietanke.

Spildevand/restvand

Alt processpildevand fra driftsbygningerne ledes til gylletank. Det omfatter rengøringsvand, drikkevandsspild, vaskevand som indgår i normen for husdyrgødning.

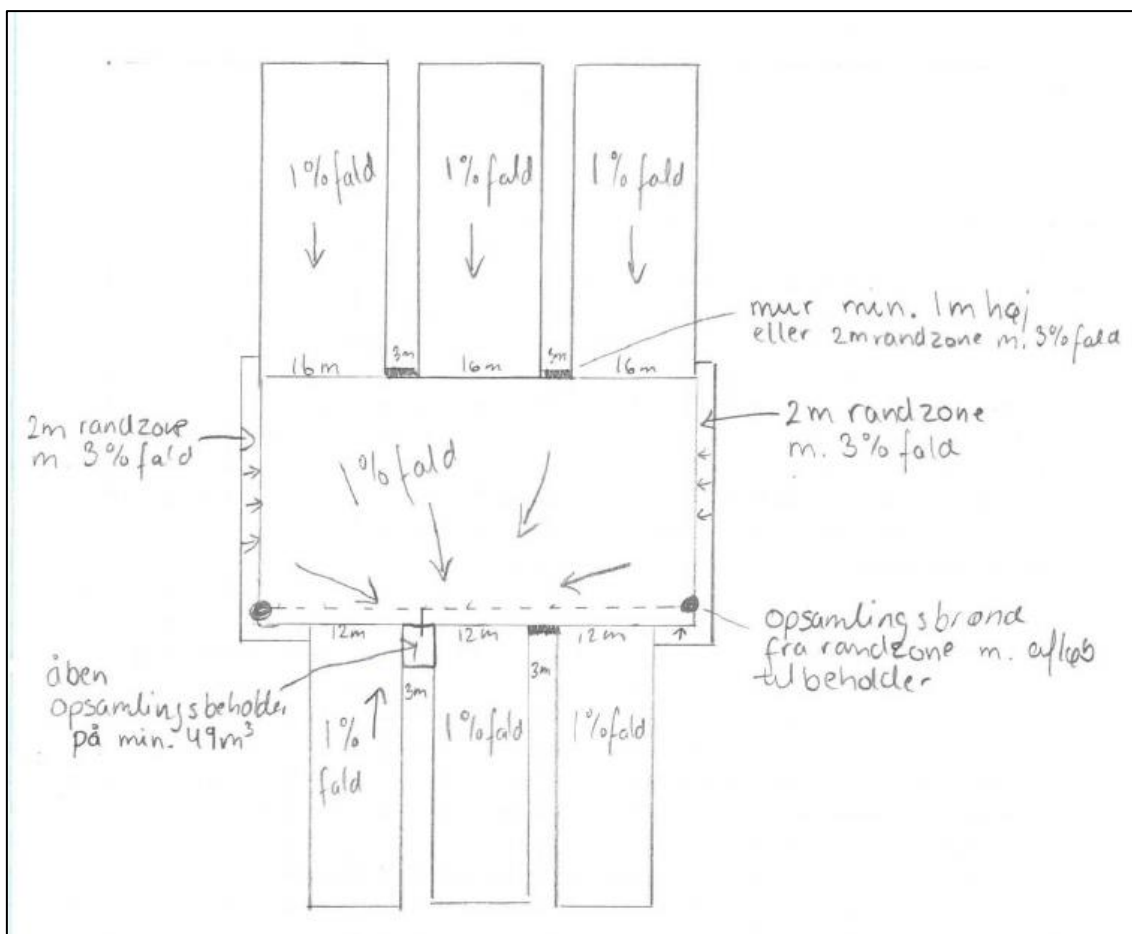
Overfladevand fra møddingsplads ledes til gyllesystemet.

Overfladevand fra eksisterende plansiloer ledes til gyllesystemet.

³ Bekendtgørelse nr. 1611 af 10. december 2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.

Vand fra det nye ensilagesiloanlæg inkl. forplads vil blive udsprinklet på de omkring liggende marker. Udsprinklingsanlægget indrettes i henhold til Landbrugets byggeblad 103.09-05 Udsprinkling af ensilagesaft og restvand. Der etableres en opsamlingsstank på ca. 49 m³, hvilket svarer til en kapacitet på en dags nedbør. Nedbør i perioder, hvor vandet ikke kan udsprinkles opsamles til gyllebeholderen. Der indregnes vand fra ca. 2 mdr. svarende til ca. 816 m³ regnvand til gyllekapaciteten. Udformningen af afløb på plansiloen forventes etableret som nedenstående skitse.

Kort 4: Udformning af ensilagesiloanlæg.

Esbjerg Kommune stiller vilkår om udformning af ensilagesiloanlægget i overensstemmelse med kort 4. Restvand fra ensilagesiloanlægget inkl. forpladser, jf. kort 4, skal opsamles separat og udsprinkles i overensstemmelse med principperne i Landbrugets byggeblad nr. 103.09-05 om udsprinkling af ensilagesaft og restvand. Husdyrbruget skal dog samlet have bufferkapacitet for restvand, der svarer til minimum 2 måneders nedbør. Der stilles vilkår herom.

Der sker ikke ændringer i forholdene omkring tagvand fra de eksisterende bygninger i forhold til nuværende miljøgodkendelse. Tagvand fra den nye kostald og velfærdsstald ledes sammen med tagvand fra eksisterende kostald til nedsivning i lukket grøft mod sydvest. Der stilles vilkår om, at der inden byggeriet påbegyndes skal indsendes en ansøgning om udledningstilladelse til Esbjerg Kommune.

Der etableres bad/toilet i malkestalden, og der eksisterer en tilladelse til etablering af nedslivningsanlæg på ejendommen. Eksisterende vilkår om indsendelse af ansøgning om bortledning af sanitært spildevand ophæves.

Det vurderes, at den samlede håndtering af spildevand sker på forsvarlig vis og at husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af spildevand/restvand er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod forurening fra spildevand.

Hvis tagvand/overfladevand på et senere tidspunkt ønskes afledt til vandløb, forudsætter dette en ny udledningstilladelse. Såfremt eksisterende rørledninger anvendes, skal der desuden søges om tilladelse til medbenyttelse i henhold til vandløbsloven.

Husdyrbrugets påvirkninger af omgivelserne – lugt, støj, mm.

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger af hvor mange dyr der er på ejendommen og hvilken art der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn- og beplantningsforhold ind.

Husdyrproduktion kan herudover medføre støj, samt gener fra fluer og andre skadedyr. Desuden kan bygningsmæssige ændringer på et husdyrbrug indvirke på den landskabelige oplevelse, såvel som på kulturmiljøet.

Påvirkning af den omgivende natur og vandmiljøet behandles nedenfor i afsnittet om husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne - naturmæssige forhold.

Lugt

Lugt stammer primært fra staldene. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med pumpning, omrøring og udbringning af husdyrgødning.

Omrøring af gylle i nye og eksisterende stalde foregår dagligt i en periode på ca. 15 min. Overpumpning af gylle til gyllebeholder foregår ca. 2 gange pr. uge. Gyllen pumpes med el-pumpe med timer, der automatisk afbryder efter ca. 1 time. Pumpen har en kapacitet på 30-40 m³ pr. time. Omrøring af gylletanke foretages før udbringning på markerne, primært i foråret.

Det vurderes, at det ikke er relevant at stille skærpede krav til pumpning og omrøring af gylle, da der ikke er naboer i umiddelbar nærhed af husdyrbruget og de centrale gyllebeholdere.

Nye stalde etableres med naturlig ventilation.

Lugtgener fra stalden vurderes på grundlag af det beskyttelsesniveau for lugt, som er fastlagt i husdyrlovgivningen. Hvis beskyttelsesniveauet for lugt er overholdt, vurderes husdyrbruget som udgangspunkt ikke at give anledning til væsentlige lugtgener.

Husdyrbruget skal overholde bestemte lugtgenæfstande. Genæfstanden beskriver den afstand som minimum skal være fra staldene til forskellige beboelsetyper. Genæfstanden fastsættes under hensyntagen til forskellige områders følsomhed over for lugt. Eksempelvis vil beboere i landområder med tilknytning til landbrugserhverv oftest have en højere tolerancetærskel end beboere i byområder. Beboelsesejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af beskyttelsesniveauet for lugt.

Geneafstanden beregnes i det digitale ansøgningsskema og resultaterne fremgår af tabel 7. Der sker automatisk en korrektion for vindretning og påvirkning fra andre husdyrbrug i det omfang det er relevant. I den konkrete ansøgning er geneafstanden ikke korrigeret.

Områdetype	Minimums afstand til omkringboende (geneafstand) meter	Aktuel afstand meter
Byzone	1.032	1.343*
Samlet bebyggelse	776	2.448*
Enkelt bolig	315	364*

Tabel 7: Lugt.

*Geneafstanden er korrigeret jf. reglerne i godkendelsesbekendtgørelsen, hvorved staldafsnit, som ligger i en afstand på mere end 1,2 gange geneafstanden, er bortscreenede, således at bidrag herfra ikke indgår i beregningen.

**Vægtet gennemsnitsafstand

Nærmeste bolig uden landbrugspligt er Hedegårdsvej 11. Der er ingen samlet bebyggelse nærmere husdyrbruget end byzone. Der er i ansøgningen opmålt til samlet bebyggelse ved Drætvej 5 ved Gredstedbro. I forhold til byzone er der opmålt til nærmeste punkt af eksisterende byzoneområde i Ribe. Fremtidig byzone ved Ribe Nørremark ligger nærmere husdyrbruget, og derfor er afstanden til byzone i tabellen angivet til fremtidig byzone i stedet.

Geneafstanden afsættes normalt i centrum af stalden. I ansøgningen er der flere staldafsnit, der hver bidrager med en lugtemission. I ansøgningssystemets beregningsmodel er den ukorrigerede geneafstand til eksempelvis nabobeboelse (Hedegårdsvej 11) beregnet til 315 m, hvilket ikke umiddelbart kan sammenlignes med den faktiske afstand til ejendommen. Da der er flere staldafsnit med en vis indbyrdes afstand, er der foretages en beregning, som viser, at den vægtede gennemsnitsafstand fra disse er 364 m. Da den vægtede gennemsnitsafstand er større end geneafstanden til nærmeste beboelse, er beskyttelsesniveauet for lugt overholdt. Beskyttelsesniveauet for lugt i forhold til nærmeste byzone og samlet bebyggelse er ligeledes overholdt.

Lugt vil kunne registreres udenfor geneafstanden, men i en grad, så man ikke vil karakterisere det som generende. Det vurderes, at staldanlæggene ikke vil medføre lugtgener for naboer. Der er i forvejen stillet vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til lugtgener, der af tilsynsmyndigheden anses som væsentlige for området. Der stilles ikke nye eller ændrede vilkår ift. lugt.

Støj og transport

De væsentligste støjkloder på et husdyrbrug er malke- og køleanlæg, pumper, støj fra transport mv.

Støjpåvirkning fra forskellige kilder er beskrevet i tillæg nr. 1 fra november 2011, og der er ikke ændringer ift. tillæg nr. 1.

Støjbelastningen fra transport vurderes ud fra antallet af til- og frakørsler før og efter udvidelsen. Tabel 8 indeholder en oversigt over transporttyper og antal i 2009, såvel som i den planlagte drift beregnet som worst case. Det fremtidige antal

transporter er alene sammenlignet med 2009 drift, da husdyrbruget kun har foretaget en delvis udvidelse af det projekt, der blev godkendt ifm. tillæg nr. 1 fra november 2011, og der ikke forelægger nogen opgørelse over transporter i nudrift.

Transporttype	Antal Nudrift (2009)	Antal Ansøgt
Levering af dyr	26	104
Afhentning af mælk	365	365
Indlevering af foder / korn	78	104
Transport af grovfoder	260	1.860*
Halmkørsel	20	160
Dieselolie	11	30
Udbringning af fast husdyrgødning	18	163
Udbringning af flydende husdyrgødning	250	301
Afhentning/levering af gødning til/fra biogas	0	880
Kartofler	70	70
Døde dyr	26	80
Renovation	100	100
Anden fragt	30	50
I alt	1.254	4.267

Tabel 8: Oversigt over transporter til og fra Hedegårdsvej 8. En transport svarer til en til- og frakørsel.

* en del af disse transporter vil foregå ad egen markvej øst for nye plansiloer.

Samlet set stiger antallet af til- og frakørsler med 3.013 transporter pr. år ift. 2009-driften (240 %). Stigningen skyldes primært en større husdyrgødningsproduktion og et større foderbehov. Interne transporter, for eksempel i forbindelse med fodring, er ikke inkluderet i ovennævnte oversigt.

Mælketransporterne foregår hver dag. Afhentning af mælk kan ske døgnet rundt i henhold til mejeriets køreplaner. Det samme gælder afhentning af levende dyr. Andre transporter foregår normalt i dagtimerne og på hverdage. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid. Transporter er i øvrigt beskrevet i tillæg nr. 1 fra november 2011 og miljøgodkendelsen fra juni 2010.

Nærmeste nabo til husdyrbruget er Hedegårdsvej 12, der ligger ca. 115 meter øst for den østligste indkørsel til husdyrbrugets maskinhus (nr. 6 jf. kort 5). Da der er flere indkørsler til husdyrbruget med forskellige afstande til naboen er der redegjort for anvendelsen af de enkelte indkørsler herunder.

Kort 5: Indkørsler til husdyrbruget.

Den vestligste indkørsel (nr. 1 på kort 5) er den primære indkørsel. Den benyttes hovedsageligt til mælk, foder mv. Herfra er der ca. 350 m til nærmeste nabo på Hedegårdsvej 12. Indkørsel nr. 2 benyttes hovedsageligt til kørsel til stuehuset. Indkørsel nr. 3 benyttes hovedsageligt til kørsel til gl. kostald. Indkørsel nr. 4 bruges en del til intern kørsel. Blandt andet til kørsel til området ved de gamle bygninger, eksisterende møddingsplads og eksisterende plansiloer. Indkørsel nr. 5 benyttes til gyllekørsel og til maskinhus og nr. 6 benyttes til kørsel til maskinhus. Fra indkørsel 5 er der ca. 350 m til nærmeste nabo på Hedegårdsvej 12.

Da den primære del af transporterne til/fra husdyrbruget foregår ca. 350 meter fra nærmeste nabo på Hedegårdsvej 12, vurderes det, at omgivelserne ikke vil blive generet væsentligt af støj fra til- og frakørsler til husdyrbruget. For at sikre at transporter med grovfoder til/fra det nye ensilageopbevaringsanlæg ikke giver anledning til gener for omgivelser stilles der vilkår om, at indkørsel 5 og 6 ikke må anvendes til denne type transporter.

I den nuværende drift leveres der løbende afgasset husdyrgødning til den eksterne gyllebeholder 600-700 meter øst for Hedegårdsvej 8, se kort 2. Disse transporter foregår ad privat fællesvej tæt forbi beboelsen på Hedegårdsvej 12. I nudrift vurderes der at være ca. 100 transporter pr. år med biogasgødning til beholderen. Når den nye decentrale gyllebeholder er opført, forventes dette antal at stige til ca. 200 transporter pr. år. Da der typisk leveres afgasset husdyrgødning retur til beholderne, samtidig med at gylle til afgangning afhentes fra staldene, så vil transporterne være fordelt ud over året. Hvis i stedet den nye beholder blev placeret ved bygningsmassen på Hedegårdsvej 8, ville transporterne med gylle til arealerne mod øst i stedet delvist skulle foregå med traktor og gyllevogn forbi Hedegårdsvej 12, og så ville antallet af transporter forventeligt stige, da en gyllevogn typisk ikke kan transportere samme mængde gødning som biogas-selskabernes vogne.

Esbjerg Kommune vurderer, at transport med husdyrgødning til de to decentrale beholdere ikke giver anledning til væsentlige transport- eller støjgener forbi Hedegårdsvej 12.

Der er i miljøgodkendelsen fra juni 2010 stillet vilkår om husdyrbrugets maksimale støjbelastning af boliger i det åbne land, og at husdyrbruget på tilsynsmyndighedens forlangende skal dokumentere, at kravene er overholdt. Dette vilkår fastholdes.

Transport med lastbil til/fra husdyrbruget sker for en stor dels vedkommende via Varde Hovedvej og Hedegårdsvej, der begge er offentlige veje. Naboer der ligger tæt på offentlig vej må forventes at blive påvirket af transporterne i en vis grad.

Udgangspunktet er, at færdsel på offentlig vej alene reguleres af politiet efter færdselslovens regler. I en godkendelse kan der derfor primært stillet vilkår om anvendelse af bestemte adgangsveje til bedriften. For husdyrbrugets egne køretøjer kan der herudover stilles vilkår om, hvilke veje der skal benyttes ved til- og frakørsel. Endelig kan der stilles vilkår om, at til- og frakørsel kun må ske på bestemte tidspunkter.

Ved regulering af husdyrbrug er det praksis at betragte landzonen som landbrugets arbejdsområde og beboere i landzone må derfor acceptere visse ulemper der kan være forbundet med at være nabo til et landbrug. Kun i særlige tilfælde kan det være relevant at stille vilkår til transporter. Det kan f.eks. være ved et højt antal transporter forbi eller gennem støjfølsomme områder (byzoneområde, samlet bebyggelse m.v.).

Spørgsmål om f.eks. belastning af det lokale vejnet reguleres ikke af husdyrgodkendelsesloven, men af den relevante vejlovgivning og afgøres af de relevante vejmyndigheder.

I den konkrete sag vurderes der ikke at ske transport gennem byzoneområder eller øvrige støjfølsomme områder. Transporterne sker hovedsageligt via asfalterede veje i det åbne land. Esbjerg Kommune vurderer på den baggrund, at transporterne ikke vil give anledning til væsentlige lugt, støj eller støvgener i en grad, der ligger over hvad der må forventes i det åbne land.

Støv, fluer og skadedyr

Afstanden til omkringboende taget i betragtning vurderes udvidelsen ikke at medføre væsentlige støvgener for omkringboende.

Der er ingen ændringer i den måde hvorpå husdyrbruget forebygger og bekæmper fluer og skadedyr i forhold til miljøgodkendelsen fra juni 2010 og tillæg (nr. 1) til miljøgodkendelsen fra november 2011.

Det vurderes, at de eksisterende vilkår er tilstrækkelige til at forhindre, at der ikke opstår gener fra fluer og skadedyr. Vilkåret om at fluer og skadedyr skal bekæmpes efter retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium ændres formuleringssigt, da det er Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi, der nu udarbejder retningslinjerne.

Lys

I forhold til beskrivelserne om lyskilder i miljøgodkendelsen fra juni 2010 og tillæg (nr. 1) til miljøgodkendelsen fra november 2011 vil der i ansøgt drift også være natlys i de nye stalde. Der er desuden udendørslys ved nyetableret malkestald og orienteringslys i gårdspladsen ved gavl.

Det vurderes, at den ansøgte drift ikke vil medføre lysgener for naboerne og omgivelserne, idet afskærmende beplantning og bygninger forhindrer lyset heri og derudover er afstanden til vej og naboer relativ stor.

Det vurderes, at eksisterende vilkår, der har til formål at forhindre, at der opstår lysgener for omgivelserne er tilstrækkelige, og der stilles derfor ikke nye vilkår i relation til lys.

Driftsforstyrrelser og uheld

Mulige uheld og tiltag for at forhindre uheld er beskrevet i miljøgodkendelsen fra juni 2010. Det ansøgte projekt medfører ikke ændringer til denne beskrivelse, bortset fra at der ikke er installeret forsøringsanlæg på ejendommen, og derved er der heller ikke opbevaring af og risiko for udslip af svovlsyre.

Den nye decentrale gyllebeholder på 3.200 m³ placeres i en afstand af ca. 490 m fra Hedegård Bæk. Der er ingen beskyttede søer/vandhuller inden for 1.000 meter fra beholderen.

I husdyrgødningsbekendtgørelsen er der fastsat en række krav til sikring af gyllebeholdere. Beholdere beliggende nærmere end 100 meter fra et vandløb eller en sø (>100 m²) skal jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen have etableret et alarmsystem, som kan registrere pludselige fald af overfladen i beholderen og meddele dette elektronisk til driftsherren.

Beholdere der samtidig er beliggende i et risikoområde skal desuden have etableret en beholderbarriere, evt. i form af jordvold, der mindst kan tilbageholde den del af beholderens indhold, der er beliggende over terræn. Jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen defineres et risikoområde som et område, hvor terrænet skræner med en gennemsnitlig hældning på mere end 6 grader fra beholderen mod vandløbet.

Da den nye decentrale gyllebeholder er beliggende mere end 100 m fra Hedegård Bæk og da terrænet ikke hælder mere end 6 grader er der i husdyrgødningsbekendtgørelsen ikke fastsat særlige krav til sikring af gyllebeholderen.

På baggrund af beholdernes beliggenhed og terrænforhold vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af husdyrgødning er tilstrækkelige til at imødegå forurening i forbindelse med et eventuelt gylleudslip, og at der i det konkrete tilfælde ikke er behov for at skærpe husdyrbekendtgørelsens regler for sikring af gyllebeholdere. Dog er der i miljøgodkendelsen fra juni 2010 vilkår om, at pumpning af gylle skal foregå under opsyn. Dette vilkår fastholdes.

Esbjerg Kommune har i miljøgodkendelsen fra juni 2010 stillet vilkår om, at der skal udarbejde en beredskabsplan, samt at der herefter til enhver tid skal forefindes en opdateret beredskabsplan på ejendommene, som skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende. Dette for at sikre, at der i forbindelse med uheld kan ske

hurtig og målrettet indsats til begrænsning af forurening af det eksterne miljø. Vil-kårene fastholdes, og der stilles ikke nye vilkår, da det vurderes, at husdyrbruget har taget de nødvendige foranstaltninger til at imødekomme uheld og driftsforstyrrelser.

Landskab og kulturmiljø

I bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse, mv. af husdyrbrug fremgår det, at det påhviler kommunen at varetage de landskabelige værdier, herunder at stille krav om placering og udformning af ny bebyggelse.

I forbindelse med byggeriet af nye stalde, ensilageopbevaringsanlæg og gyllebeholder er der foretaget en landskabsanalyse. Den fulde landskabsanalyse kan ses i bilag 1. Uddrag af landskabsanalysen fremgår herunder:

Projekt

Eksisterende husdyrbrug udvides med:

- Kostald. Dimensioner: ca. 4.653 m² (141 x 33 m). Højde 10 m. Gavl: Mursten til ca. 4 m højde, herefter røde stålplader, sider: gardiner, tag: grå eternit.
- Velfærdsstald. Dimensioner: ca. 1.988 m² (71 x 28 m). Højde 10 m. Gavl: mursten til ca. 4 m højde, herefter røde stålplader, sider: gardiner, tag: grå eternit.
- Malkestald. Dimensioner: ca. 1.681 m² (28 x 59 m) med drivgang. Er opført i 2016.
- Decentral gyllebeholder i beton med 3.200 m³ opbevaringskapacitet. Beholderen overdækkes evt. med telt. Beholderen placeres her, da den ligger fordelagtig placeret her i forhold til udbringning af husdyrgødning på arealerne øst for Hedegårdsvej 8.
- Overdækning af eksisterende gyllebeholder med 3.200 m³ opbevaringskapacitet.
- Plansiloanlæg i beton/asfalt bestående af 3 plansiloer (å 80 x 16 m med ca. 3 m ikke befæstet areal imellem hver), forplads (25 x 54 m) og 3 plansiloer (å 50 x 12 meter med ca. 3 m ikke befæstet areal imellem hver).
- Beholder til opbevaring af restvand fra plansiloanlæg (49 m³). Beholderen nedgraves til jordhøjde mellem plansiloerne.

De nye bygninger fremgår af kort 2.

Konklusion

Det vurderes samlet, at bygningernes placering i et landskab med tekniske anlæg ikke vil påvirke omgivelserne væsentligt, såfremt eksisterende beplantning omkring bygningsmassen bevares og udbygges, så indsigten til det ansøgte minimeres.

For at afskærme for indkig fra vest til de nye bygninger, stilles der vilkår om forstærkning af en del af det nord-sydgående læhegn vest for bygningsmassen på Hedegårdsvej 8. Læhegnet skal forstærkes på en ca. 100 m lang strækning langs med

de nye stalde, og bestå af minimum 1-2 rækker hjemmehørende træer og buske (se kort 6).

Esbjerg Kommune har i miljøgodkendelse af husdyrbruget fra juni 2010 stillet vilkår om, at der skal opretholdes afskærmende beplantning omkring den eksterne gyllebeholder i hele beholderens levetid.

For at præcisere, hvilke hegn der er tale om, har Esbjerg Kommune indtegnet de pågældende hegn, der skal bevares, og omformuleret vilkåret. Vilkåret formuleres, så det samtidig omfatter den nye eksterne gyllebeholder.

Vilkår til det ansøgte

- Det eksisterende hegn vest for de nye stalde skal forstærkes med 1 – 2 rækker hegn.
- Hegnet skal etableres førstkommande plantesæson efter etablering af den første af de nye stalde.
- Nyt hegn der etableres skal bestå af hjemmehørende danske træer og buske.
- De med blå angivne hegn på kort 6 skal bevares. Såfremt hegnene nedlægges, skal de genplantes eller erstattes af tilsvarende hegn, der opfylder samme funktion med en anden placering.

Kort 6. Beplantning omkring husdyrbruget.

Husdyrbrugets påvirkninger af omgivelserne – naturmæssige forhold.

I bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse, mv. af husdyrbrug⁴ er der fastlagt et beskyttelsesniveau for ammoniak.

Dette beskyttelsesniveau skal anvendes ved vurdering af, om husdyrbruget medfører væsentlige virkninger på miljøet. I særlige tilfælde kan der stilles vilkår, der rækker udover det fastsatte beskyttelsesniveau.

Ligeledes påhviler det kommunen at vurdere konkret, om en ansøgt aktivitet vil være i overensstemmelse med Habitatdirektivforpligtelserne. Ifølge bekendtgørelsen om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter⁵, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt. Desuden skal der ske en vurdering af om det ansøgte projekt kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i Habitatdirektivets bilag IV eller ødelægge de plantearter der er optaget i Habitatdirektivets bilag IV.

Ammoniakpåvirkning af naturområder

Beskyttelsesniveauet for ammoniak omfatter et generelt krav om reduktion af ammoniakemissionen fra husdyrbrug i forhold til et referencestaldsystem. Det generelle reduktionskrav gælder for udvidelsen, samt for stalde der renoveres. Ved nyetableringer gælder kravet hele det nyetablerede anlæg. Niveauet for reduktionskrav fastlægges i forhold til ansøgningstidspunktet.

Det ansøgte projekt opfylder kravet om 30 % ammoniakreduktion, hvilket især skyldes, at der i den ny kostald indsættes sengestald med spalter (kanal, linespil) samt skraberanlæg.

Samlet stiger ammoniakfordampningen fra 5.498,15 kg N/år i nudrift til 10.152,86 kg N/år. De anførte tilpasninger er anlægget medfører, at ammoniakfordampningen fra stald og lagre reduceres med 1.219,29 kg N mere, end hvad der er krævet for at opfylde ammoniakreduktionskravet på 30 %.

På ejendommen Hedegårdsvej 8 sker der påvirkning af omgivende naturområder gennem emission af ammoniak fra anlægget. De følgende afsnit belyser konsekvenserne af næringsstofpåvirkningen for nationalt og internationalt beskyttede naturområder og arter.

Ud fra nedenstående redegørelse vedrørende ammoniakpåvirkning fra anlæg vurderer Esbjerg Kommune samlet set, at godkendelsen ikke vil medføre væsentlige negative konsekvenser for omkringliggende Natura 2000-områder eller de arter og naturtyper, områderne er udpegede for at beskytte. Ligeledes vurderes godkendelsen ikke at medføre væsentlige tilstandsændringer af § 3-beskyttede naturtyper eller væsentlige påvirkninger af yngle- og rasteområder for de strengt beskyttede bilag IV-arter.

---

⁴ Bekendtgørelse nr. 256 af 21. marts 2017 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

⁵ Bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Der stilles ikke vilkår i forbindelse med naturvurderingen.

Ammoniakupvirkning af § 3-naturområder indenfor 1.000 meter fra anlæg

Der ligger flere § 3-beskyttede naturområder indenfor 1.000 m fra ejendommens anlæg. Der er tale om sø, mose, eng og overdrev. Ud fra den beregnede deposition på arealer op til 1.000 m væk er det vurderet, at depositionen på naturområder længere væk end 1.000 m vil være meget lille, og derfor som hovedregel ikke vil kunne medføre væsentlig påvirkning af naturområderne. Kun undtagelsesvist og ved meget store husdyrbrug vil det være nødvendigt at stille vilkår for beskyttelse af naturlokaliteter beliggende længere væk end 1.000 m fra anlægget, hvilket ikke vurderes at være nødvendigt i nærværende sag.

Baggrundsbelastningen med luftbåren kvælstof er på gennemsnitligt 15,9 kg N/ha/år i Esbjerg Kommune. Der kan dog være væsentlige lokale variationer. Omkring Hedegårdsvej 8 er baggrundsbelastningen på gennemsnitlig 16,0 kg N/ha/år.

Det fremgår af forarbejderne til husdyrloven (lovforslag L12 og efterfølgende lov nr. 122/2011) og gældende klagenævnspraksis (jf. NMK-132-00091 og NMK-132-00109), at overholdelse af husdyrlovens beskyttelsesniveau som altovervejende hovedregel vil være tilstrækkeligt til, at undgå væsentlig miljøpåvirkning med ammoniak. Det kan dog i helt særlige tilfælde, herunder i særlig grad hvis Natura 2000-kortlægningen ikke er korrekt, være behov for at foretage en konkret vurdering efter habitatreglerne.

I den konkrete sag vurderes det ud fra Esbjerg Kommunes kendskab til området og den stedlige kortlægning, at der ikke er grund til at tro, at kortlægningen er utilstrækkelig. På den baggrund vurderes det, at omkringliggende habitatnaturtypelokaliteter ikke lider skade ved det ansøgte.

Vurdering i forhold til kategori 1, 2 og 3 natur

Repræsentative naturområder inden for 1.000 m fra anlægget er blevet nummereret med et tal svarende til punkterne angivet på oversigtskortet (kort 7).

Kort 7: Anlægget med omkringliggende naturområder og nummererede naturpunkter. Cirklen har en radius på 1.000 m.

I tabel 9 ses en oversigt over naturpunkterne med angivelse af mer- og totaldeposition, afstand til anlæg, andre husdyrbrug, der bidrager kumulativt samt naturkategori og beskyttelsesniveau. Naturkategori defineres som i bilag 3 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug, der også fastsætter beskyttelsesniveauet for henholdsvis kategori 1, 2 og 3 natur.

Naturpunkt (nr. og naturtype)	Merbelastning (kg N/ha/år)	Totalbelastning (kg N/ha/år)	Afstand fra anlæg (m)	Natur-kategori	Kumulation*	Beskyttelsesniveau**
1. Mose	0,9	2,5	286	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år
2. Overdrev	0,5	0,9	612	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år
3. Eng	0,2	0,3	899	Ej kategori	Ej relevant	Konkret vurdering
4. Hede	0,8	1,1	1.085	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år

* Antal andre husdyrbrug der bidrager til kumulation.

**Jf. husdyrgodkendelses-bekendtgørelsens bilag 3.

Tabel 9. Naturpunkter med beregnet ammoniakbelastning.

For husdyrbrug over 15 DE gælder, at disse ikke må etableres, udvides eller ændres, såfremt de ligger mindre end 10 m fra de naturområder, der er nævnt i husdyrgodkendelseslovens § 7 (kategori 1 og 2 natur). I den konkrete sag ligger der ikke naturområder omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7 inden for 10 m fra anlægget.

Det fremgår af tabel 9, at der sker afsætning af ammoniak på lokaliteterne med nummer 1, 2 og 4, der vurderes at være kategori 3-natur. Det fremgår ligeledes af tabellen at husdyrlovens beskyttelsesniveau overholdt.

Kategori 3-naturlokaliteter, som omfatter overdrev, mose og hede, kan ifølge husdyrloven sikres mod merbelastning med ammoniak, der overstiger 1,0 kg N/ha/år. Det vurderes, at overholdelse af dette beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at sikre mod tilstandsændring af lokaliteterne og er i overensstemmelse med gældende klagenævnspraksis på området (jf. NMK-132-00522).

Der er ingen kategori 1 og 2 natur i nærheden af anlægget. Husdyrlovens beskyttelsesniveau er således overholdt.

Vurdering i forhold til naturlokaliteter ikke omfattet af kategori 1-3

Husdyrlovens beskyttelsesniveau omfatter langt størsteparten af de naturbeskyttede lokaliteter, der findes i det åbne land. Der er dog enkelt lokalitetstyper, der ikke er omfattet. Det drejer sig i den konkrete sag om en sø samt en fersk eng omkring anlægget.

Der er registreret én sø indenfor 1.000 m fra anlægget (kort 8). For små søer i agerlandet gælder generelt, at de er fosforbegrænsede, og at det derfor primært er tilførsel af fosfor via overfladeafstrømning fra omgivelserne, der påvirker dem. Det vurderes derfor, at ammoniakpåvirkning af søerne fra anlægget vil være af mindre betydning og ikke væsentlig.

For den nærliggende ferske enge gælder, at der ikke er registreret særligt ammoniakfølsomme naturtyper på arealerne.

Det vurderes samlet, at der ikke vil ske væsentlig påvirkning af naturlokaliteter, som ikke er omfattet af kategori 1-3 ved det ansøgte. Esbjerg Kommune vurderer derfor, at der ikke er grund til at stille skærpede vilkår til ammoniakreduktionen.

Bilag IV-arter

I forbindelse med miljøvurderingen af et husdyrbrug skal der ske en særlig vurdering mht. forekomst af bilag IV-arter. Vurderingen skal, jf. gældende klagenævnspraksis, tage udgangspunkt i anlæggets påvirkning af omgivelserne.

I den konkrete sag er der ikke kendskab til forekomster af bilag IV-arter indenfor 1.000 meter fra anlægget. Der er således ikke grund til at tro, at der vil ske skade på arterne selv eller deres yngle- eller rastesteder. Der henvises til godkendelsens afsnit om bilag IV-arter.

Samlet vurdering af ammoniakpåvirkning af omgivende natur

De beregnede belastninger af de omgivende naturlokaliteter er lavere end husdyrlovens beskyttelsesniveau, således som det er fastlagt i bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Husdyrlovens beskyttelsesniveau er således overholdt.

På grundlag af ovenstående gennemgang af påvirkning for de enkelte naturpunkter, beskyttede arter, samt vurderingen vedrørende kumulative effekter fra omgivende husdyrbrug, vurderes det, at der ved det ansøgte ikke vil ske væsentlig påvirkning af natur omkring anlægget.

Ammoniakpåvirkning af Natura 2000-områder fra anlæg

Påvirkningen af naturområder ved ammoniak mere end 1.000 m fra anlægget vurderes som tidligere nævnt at være så lille, at den ikke kan forventes at have væsentlig betydning.

Det nærmeste Natura 2000-område ligger ca. 2,5 km fra anlægget. Det drejer sig om habitatområde nr. 80 - Kongeå. Området modtager en totaldeposition på 0,0 kg N/ha/år fra ejendommen. Dette inkluderer en merbelastning på 0,0 kg N/ha/år i forbindelse med ansøgningen.

Selvom belastningen er lille, påhviler det altid den godkendende myndighed at sikre at de særlige beskyttelsesinteresser der er forbundet med internationale naturbeskyttelsesområder. Med afsæt i Waddenzee-dommen (EF-domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02) fastlægges det, at der skal foretages en konsekvensvurdering hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier kan udelukkes, at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke habitatområdet væsentligt eller når projektet risikerer at skade områdets bevaringsmålsætning.

En konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 indebærer, at alle de aspekter af et projekt, som i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke bevaringsmålsætningen, skal identificeres før projektets godkendelse under hensyn til bedste videnskabelige viden på området. Der kan kun meddeles godkendelse af et projekt, hvis miljømyndigheden ud fra konsekvensvurderingen har opnået vished for, at projektet ud fra et videnskabeligt synspunkt, ikke har skadelige virkninger på habitatområdets integritet.

Godkendelsen gives med afsæt i det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i bilag 3 til Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Overholder husdyrbruget beskyttelsesniveauet i bilag 3, vil det jf. principiel klagenævnsafgørelse (NMK-132-00109) som hovedregel medføre, at husdyrbrugets ammoniakpåvirkning af omgivende Natura 2000-områder er uvæsentlig.

Det er Esbjerg Kommunes opfattelse, at der ikke er forhold der gør, at hovedreglen skulle være tilsidesat. I vurderingen er der lagt vægt på, at den stedlige kortlægning af habitatnaturtyper vurderes at være retvisende. Der er således ikke grund til at tro, at der findes ukortlagte habitatnaturtyper omkring anlægget. Områdernes bevaringsmålsætning fremgår af de vedtagne Vand- og Natura 2000-planer. Af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 fremgår følgende:

"Det fremgår af de gældende Natura 2000-planer for perioden 2016-21, at reduktion af kvælstofdeposition fra landbrugsdrift på Natura 2000-områdernes habitatnaturtyper ikke indgår i planernes indsatsprogram, men sker gennem lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Med overholdelse af beskyttelsesniveauerne fastlagt i nærværende bekendtgørelse og i bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. gennemføres den nævnte reduktion af kvælstofdepositionen på de ammoniakfølsomme naturtyper i Natura 2000-områderne. Miljøgodkendelse af husdyrbrug, herunder kravene i dette bilag, bidrager til opfyldelsen af Natura 2000-planernes målsætninger ved overholdelse af de i ovennævnte bekendtgørelser fastlagte beskyttelsesniveauer. Husdyrgodkendelser, herunder kravene i dette bilag, bidrager til gennemførelsen af vandområdeplanlægningen efter vandrammedirektivet. Direktivet er gennemført ved lov om vandplanlægning og senest udmøntet i vandområdeplaner 2015-2021 (2. planperiode)."

Vand- og Natura 2000-planerne giver derfor ikke i sig selv anledning til en skærpelse af beskyttelsesniveauerne nedenfor.

I den konkrete sag vurderer Esbjerg Kommune samlet ud fra ovenstående afsnit vedrørende vurdering af naturområder inden for 1.000 m fra anlæg, herunder den

kumulative effekt fra andre ejendomme, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder eller de arter og naturtyper områderne er udpeget for at beskytte. Kommunen bemærker endvidere, at beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er overholdt. Kommunen finder derfor ikke, at der er grundlag for at stille skærpede vilkår eller meddele afslag hvad angår ammoniakpåvirkning af Natura 2000-områder fra anlægget.

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Habitatdirektivets bilag IV-arter

Af habitatdirektivets bilag IV fremgår en række særlige dyre- og plantearter, der kræver streng beskyttelse. Esbjerg Kommune har konkret vurderet det ansøgte projekt i forhold til, hvorvidt dyrearternes yngle- og rasteområder kan beskadiges i arternes naturlige udbredelsesområde, og hvorvidt plantearterne kan blive ødelagt som følge af det ansøgte. Til vurderingen af arternes udbredelse og levesteder er anvendt "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" (faglig rapport nr. 635 fra Danmarks Miljøundersøgelser) og kommunens øvrige kendskab til arternes forekomst. De danske arter på habitatdirektivets bilag IV kan endvidere ses i denne godkendelses bilag 2.

Ud fra det generelle kendskab til arternes forekomst i Esbjerg Kommune vurderes det, at der kan være odder, snæbel, marsvin, vandflagermus, sydflagermus, pipistrel flagermus, markfirben og spidssnudet frø indenfor lokalområdet. Derudover er der specifikt kendskab i kommunen til forekomster af grøn mosaikguldsmed (ca. 7,3 km V for anlægget), grøn kølleguldsmed (ca. 3,4 km NV for anlægget), strandtudse (ca. 8,3 km NV for anlægget), løgfrø (ca. 4,8 km SØ for anlægget), stor vandsalamander (ca. 10,3 km N for anlægget) og birkemus (ca. 7,6 km S for anlægget).

Vedrørende arterne grøn mosaikguldsmed, grøn kølleguldsmed, birkemus, stor vandsalamander, løgfrø, strandtudse og spidssnudet frø vurderer Esbjerg Kommune, ud fra afstanden til de kendte forekomster og jf. gennemgangen vedrørende påvirkning af naturområder fra ammoniakdeposition fra anlæg, at der ikke vil ske væsentlig påvirkning af arternes yngle- og rastesteder ved det ansøgte.

Flagermus benytter ofte hulheder i træer eller huse som opholdssted om dagen og under vinterdvalen. Føden består af insekter som fanges i luften nær vådområder, marker, skove og levende hegn. De enkelte arter af flagermus har forskellige præferencer mht. fødesøgningsområde og sommer- og vinterophold. Der er ingen registreringer af flagermus nær ejendommens anlæg, men det kan ikke udelukkes at én eller flere arter kan raste eller yngle i området omkring anlægget. Det ansøgte vurderes ikke at have en negativ indflydelse på flagermus, da hverken opholdssteder eller fødegrundlag påvirkes ved etablering og driften af anlægget. Især solbeskinnede skrånninger med veldrænet jord og lav vegetation kan være potentielle yngle- eller rasteområder for markfirben. Det ansøgte vurderes ikke at have en negativ effekt på en eventuel bestand af markfirben, da der ikke er potentielle yngle- eller rastesteder omkring ejendommens anlæg.

Odder er tilknyttet vandløb og søer, hvor de søger føde. Opsplitning af bestande og levesteder, forstyrrelser fra friluftsliv og anlægsarbejder samt ødelæggelse og forringelse af yngle- og rasteområder kan true odderen. Det vurderes jf. vurderingerne i afsnittet om påvirkning af omgivende natur ammoniak fra anlægget, at det ansøgte ikke vil give anledning til en væsentlig påvirkning af vandløb og søer i nærheden af ejendommens anlæg herunder evt. raste- og ynglesteder for odder ved Skelgrøft Farup-Vilslev.

Arterne snæbel og marsvin er tilknyttet Vadehavet og tilhørende vandløb. Disse arters yngle- og rastesteder kan, grundet deres særlige karakter og udstrækning, ikke forventes at blive påvirket væsentligt af ammoniakemissionen fra husdyrbruget. Det vurderes derfor, at det ansøgte ikke vil give anledning til væsentlig påvirkning af de omgivende vandløb og marine områder (Vadehavet), som de nævnte arter benytter som raste- og ynglesteder.

Samlet konkluderes det på baggrund af ovenstående vurderinger, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for de forekommende bilag IV-dyrearter. Der kendes ikke til forekomster af bilag IV-plantearter som kan påvirkes eller ødelægges af projektet.

Bedst tilgængelige teknik (BAT)

I forbindelse med miljøgodkendelser af husdyrbrug skal kommunen sikre sig, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af "bedst tilgængelig teknik (BAT)".

Ved fastlæggelse af den "bedste tilgængelige teknik" anvendes Miljøstyrelsens BAT standardvilkår. BAT standardvilkårene anviser en metode til at fastlægge emissionsgrænseværdier for husdyrbrugets samlede anlæg.

Grundlaget for reduktionen i næringsstofforureningen er i lovgivningen baseret på, at der kan anvendes differentierede virkemidler. Det er således op til det enkelte husdyrbrug at beslutte, hvilke virkemidler der tages i anvendelse for at opfylde emissionsgrænseværdien.

Emissionsgrænseværdi for ammoniak (stald og lager)

Miljøstyrelsen har fastlagt emissionsgrænseværdien⁶ for ammoniak ud fra det princip, at enkeltteknologier med reduktionsomkostninger, der overstiger 100 kr. pr. kg. reduceret N, ikke bør indgå i vurderingen.

Ved fastsættelse af en emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg skal der ifølge Miljøstyrelsens BAT-standardvilkår udregnes emissionsgrænser for de enkelte dele af (stald)anlægget, hvor der særligt skelnes mellem eksisterende og nye staldanlæg. Summen af disse emissionsgrænser udgør emissionsgrænseværdien for det samlede anlæg, som skal overholdes af husdyrbruget.

Udvidelsen på Hedegårdsvej 8 indebærer foruden udvidelse af dyreholdet også etablering af nye stalde samt en decentral gyllebeholder og overdækning af eksisterende decentrale gyllebeholder.

Ifølge Miljøstyrelsens BAT-standardvilkår kan emissionsgrænseværdien for den samlede, årlige ammoniakemission fra anlægget, som er opnåelig ved anvendelse af BAT, beregnes til 9.696,49 kg NH₃-N. Beregninger af emissionsniveauet fremgår af nedenstående tabel 10.

---

⁶ Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), Husdyrbrug med konventionel produktion af malkekvæg (gyllebaserede staldsystemer), Miljøstyrelsen maj 2011. Konventionel produktion af svin og malkekvæg udenfor gyllesystemer, Miljøstyrelsen februar 2012

Tung race	An- tal	Alder/vægt		Type 1	Emissionsgrænseværdi Kg NH3-N pr. årsvdyr	Samlet Kg NH3- N
		Indgang	Afgang	korr.		
Kvier (eks. stald) Bygning 11 spalter (kanal, bagskyl, ringkanal)	90	7	10	0,73	5,36	352,27
Småkalve (eks. stald) Bygning 11, dybstrøelse (hele arealet)	30	1	2		Reel emission aflæst i IT- ansøgning	51,46
Køer (ny stald fra 2011) Bygning 19, spalter (kanal, linespil)	400				7,01*	2.802,44
Køer (eks. stald) Bygning 5, spalter (kanal, bagskyl, ringkanal)	110				9,8	1078,00
Kvier (eks. stald) Bygning 5, spalter (kanal, bagskyl, ringkanal)	40	22	24	1,22	5,36	261,00
Køer (eks. stald) Bygning 3, spalter (kanal, bagskyl, ringkanal)	19				9,8	186,20
Køer (eks. stald) Bygning 3, dybstrøelse (hele arealet)	3				10,04	30,12
Småkalve (eks. stald) Bygning 3, dybstrøelse (hele arealet)	30	0	1		Reel emission aflæst i IT- ansøgning	47,97
Tyrekalve (eks. stald) Bygning 3, dybstrøelse (hele arealet)	581	40	60		Reel emission aflæst i IT- ansøgning	38,24
Malkekøer (eks. stald) Bygning 4, spalter (kanal, bagskyl, ringkanal)	10				9,8	98,00
Malkekøer (eks. stald) Bygning 7, dybstrøelse (hele arealet)	40				10,04	401,60
Småkalve (eks. stald) Bygning 10, Dybstrøelse (hele arealet)	120	2	6		Reel emission aflæst i IT- ansøgning	240,77
Kvier (ny stald) Bygning 10, Dybstrøelse (hele arealet)	40	6	7	0,66	3,15	83,55
Køer (ny stald) Bygning 18, Dybst. + lang ædeplads m. spalter	100				8,948	894,80
Køer (ny stald) Bygning 20 spalter (kanal, linespil)	480				6,52	3.130,07
Sum for anlægget						9.696,49

Tabel 10. Beregning af BAT-emissionsgrænseværdi.

* Den oprindelige beregnede værdi fra tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse fra november 2011 på 7,9 vurderes at være fejlbehæftet. I stedet er den faktiske emission fra stalden anvendt som emissionsgrænseværdi.

I ansøgningen på Hedegårdsvej 8 er der en samlet årlig ammoniakemission på 10.152,86 kg NH₃-N. Dermed er den beregnede samlede emissionsgrænseværdi ikke overholdt med 456,37 kg NH₃-N.

Ansøger har i det følgende redegjort for virkemidler, der er anvendt på Hedegårdsvej 8 og for fravalg af teknologier. Heraf fremgår det, at det ikke er proportionelt, at installere hverken skraberanlæg på spalterne ved foderbordet i velfærdsstalden (bygning 18), gylleforsuring i staldene eller fast overdækning af gyllebeholdere.

De virkemidler der kan anvendes til at reducere ammoniakemissionen er primært knyttet til valg af staldsystem/-teknologi, fodringstiltag, samt opbevaring af husdyrgødning.

Staldsystem/-teknologi

I ansøgningen er der redegjort for følgende vedrørende BAT og staldsystem/-indretning:

Ammoniakemissionen fra de nye stalde reduceres ift. referencestaldsystemet ved at:

- etablere ny velfærdsstald (bygning 18) med dybstrøelse og spalter med linespil (skraber under spalterne) ved foderbord.
- etablere ny kostald med senge med spalter og linespil (skraber under spalterne) samt skraber på spalterne.

I kostalden (bygning 19) der blev godkendt i tillæg nr. 1 i november 2011, men kun delvist opført, blev der ligeledes installeret spalter med linespil (skraber under spalterne) og skrabning oven på spalterne.

Desuden er der installeret skraberanlæg på spalterne (kanal, bagskyl eller ringkanal) i gl. kostald (bygning 5).

Ansøgers redegørelse for fravalg af skraber i velfærdsstald (bygning 18):

Skrabning af spalterne ved foderbordet vil jf. beregning i IT-ansøgningen reducere ammoniakemissionen med 80 kg N/år. En robotskraber koster omkring 110.000 kr svarende til 1.375 kr. pr. reduceret kg N. Der er således ikke proportionalitet mellem omkostningen ved etablering af skraber på foderbordet og reduktionen af ammoniak fra foderbordet ved skrabning.

Esbjerg Kommune har ved en scenarieberegning fundet, at skrabning af spalterne i bygning 3 og 11 vil reducere ammoniakemissionen fra staldene med hhv. 50 og 89 kg N/år. Installation af en robotskraber i hver af staldene vil dermed koste 2.200 kr. pr. reduceret kg N og 1.236 kr. pr. reduceret kg N. Der er således ikke proportionalitet mellem omkostningen ved etablering af skraber i staldene og den ammoniakgevinst, der kan opnås herved.

Ansøgers redegørelse for fravalg af forsuring af gylle i staldene:

Staldsystemet i de nyere stalde, hvor hovedparten af køerne går, er et system med senge med spalter og linespil, hvor forsuring ikke kan anvendes. Jf. MST teknologi-blad om svovlsyrebehandling af gylle er forsuring af gylle en teknologi, der normalt implementeres på hele bedriften, da teknologien ikke egner sig til en lille del af bedriften. Det skyldes blandt andet det faktum, at det normalt ikke er formålstjenligt

at have to forskellige gylletyper på den samme bedrift eller at sammenblende almindelig gylle med forsuret gylle, idet der så ikke kan påregnes fuld effekt af forsuren i lager såvel som ved udbringning. Gylleforsuring anses derfor ikke som BAT på Hedegårdsvej 8.

Fodringstiltag

I ansøgningen er der redegjort for følgende vedrørende BAT og foder:

- BAT ang. fodring er uændret i forhold til tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse 2011.

Ansøgers redegørelse vedr. fodring i tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse fra november 2011 vurderes fortsat at være i overensstemmelse med BREF dokumentet.

Opbevaring af husdyrgødning

I ansøgningen er der redegjort for følgende vedrørende BAT og opbevaring af husdyrgødning:

- BAT ang. opbevaring af husdyrgødning er uændret i forhold til tillæg 2011. Dog valgte ansøger at etablere fast overdækning af den decentrale gylletank med 3.200 m³ opbevaringskapacitet i stedet for gyllebeholderen med 2.400 m³ opbevaringskapacitet.

Ansøgers redegørelse for fravalg af fast overdækning på gyllebeholdere:

MST har foretaget beregninger, der viser at det på grund af omkostningen i forhold til den opnåede reduktion af ammoniakemission, ikke er BAT at overdække gyllebeholdere på kvægbrug. Beregning overdækning af ny gyllebeholder (bygning nr. 25) viser, at overdækning vil reducere ammoniakemissionen med 392 kg N/år. Prisen for teltoverdækning vil formodentlig være omkring 250.000 kr (jf. Forudsætninger for de økonomiske beregninger ved overdækning). Der er således ikke proportionalitet mellem omkostningen ved etablering af overdækning og reduktion af ammoniak.

Ansøgers redegørelse ovenfor ift. opbevaring af husdyrgødning samt redegørelse i tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse fra november 2011 vurderes fortsat at være i overensstemmelse med BREF dokumentet.

Esbjerg Kommune vurderer ud fra en samlet redegørelse for valg og fravalg af teknologier til at reducere ammoniakemissionen, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at begrænse ammoniakemissionen fra stald og lager ved anvendelse af bedst tilgængelig teknik.

Eksisterende vilkår om at visse stalde skal leve op til BAT senest ved næste gennemgribende renovering ophæves.

I argumentationen for fravalg af fodertilpasning (reduceret tildeling af råprotein i foderet) i tillæg nr. 1 fra november 2011 fremgår det, at græsbasert foder udgør 40-50 % af grovfoderrationen. Esbjerg Kommune finder på den baggrund, at der skal stilles vilkår der sikrer, at denne forudsætning er overholdt, og at det derfor ikke er muligt at foretage fodertilpasning for at opnå en lavere ammoniakfordampning fra stalde. Der stilles derfor vilkår om dokumentation for, at totalfoderrationen (FE) til malkekøer og opdræt skal bestå af minimum 25 % græsmarksafgrøder (græs, græsensilage, hø eller grønpiller) i gennemsnit på årsbasis.

Emissionsgrænseværdi for fosfor

Ved fodring af malkekvæg vil mange fodermidler i praksis have et fosforindhold, som overstiger koens fysiologiske behov uden brug af mineralsk fosfor. Fodermidlernes naturligt høje indhold af fosfor vil derfor i mange tilfælde begrænse muligheden for at optimere fosfortildelingen i praksis. Samtidig medfører manglende viden om fordøjeligheden af foderets fosforindhold, at der fortsat skal være en sikkerhedsmargen i fodringsnormerne og fodringsplanlægningen, som tager hensyn hertil.

Da der på nuværende tidspunkt ikke findes tilgængelige teknikker eller teknologier til at reducere fosforudledning via fodring vurderer Esbjerg Kommune, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at begrænse fosforudledningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik.

Øvrige parametre ved vurdering af "bedst tilgængelig teknik"

Vurderingen af BAT i forbindelse med udvidelse på Hedegårdsvej 8 foretages også i forhold til følgende parametre:

- Management
- Forbrug af vand og energi
- Udbringning af husdyrgødning

Det fremgår af Miljøstyrelsens BAT standardvilkår, at kommunen ved vurderingen af ovennævnte punkter kan anvende BREF-dokumentet om intensiv fjerkræ- og svineproduktion. Miljøstyrelsen finder, at elementerne i BREF-dokumentet også kan anvendes for husdyrbrug med kvægbrug.

Management

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at sikre, at ansatte har den nødvendige uddannelse, at der forefindes beredskabsplaner der sikrer hensigtsmæssig adfærd ved uforudsete hændelser samt at registrere forbruget af næringsstoffer. Desuden er der beskrevet en række elementer som allerede er implementeret i dansk lovgivning herunder krav om gødningsplanlægning og -regnskaber samt retningsgivende normer for husdyrholdets næringsstof behov.

I ansøgningen er der redegjort for følgende vedrørende BAT og management:

- BAT angående management er uændret i forhold til tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse fra november 2011.

Esbjerg Kommune vurderer jf. redegørelsen i tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse fra november 2011, at husdyrbruget med hensyn til management har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik. Eksisterende vilkår om, at der som skal ske en kvartalsvis registrering af vand – og energiforbruget erstattes af et tilsvarende vilkår, der fastholder at registrering kun skal foregå minimum 1 gang årligt. Der stilles ikke øvrige nye vilkår.

Forbrug af vand og energi

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at registrere vand og energiforbruget, at forebygge spild fra drikkevandsinstallationer og reparer evt. lækager, at anvende naturlig ventilation i videst muligt omfang, at optimere evt. ventilationssystem og at installere energibesparende belysning.

BAT ang. forbrug af vand og energi er uændret i forhold til tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse november 2011. Dog:

- er der LED lys i nye stalde
- er der etableret forkøling af mælk, hvorfra vand opsamles og genbruges til vand til køerne.

Esbjerg Kommune vurderer på baggrund af ovennævnte redegørelse samt redegørelsen i tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse fra november 2011, at husdyrbruget med hensyn til vand- og energiforbrug har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik.

Som nævnt under management erstattes eksisterende vilkår om kvartalsvis registrering af vand – og energiforbruget med et tilsvarende vilkår, der fastholder at registrering kun skal foregå minimum 1 gang årligt. Der stilles ikke øvrige nye vilkår.

Udbringning af husdyrgødning

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at tilpasse den gødningsmængde, der skal spredes på marken til arealet og afgrødernes behov. Det er BAT at undgå at sprede gødningen, når marken er mættet med vand, er oversvømmet eller dækket af sne, samt at udsprede gødningen umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og næringsstofoptag forekommer.

Alle disse tiltag er implementeret i dansk lovgivning. Heraf kan nævnes harmonikrav samt bindende normer for den totale kvælstofanvendelse i marken samt krav til kvælstofudnyttelse. Der er endvidere krav om, at der skal planlægges samt føres journal over gødningsudbringningen, hvilket foretages via mark- og gødningsplaner. Desuden er der fastsat specifikke regler for, hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes.

Samlet set vil den generelle regulering føre til, at udbringningen af husdyrgødning vil ske i overensstemmelse med BAT. Esbjerg Kommune vurderer således, at det ansøgte overholder BAT, og at det ikke er nødvendigt at stille skærpede krav til udbringning af husdyrgødning.

Samlet vurdering af anvendelse af "bedst tilgængelige teknik"

Samlet set vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknologi for alle de ovennævnte punkter. Det vurderes, at det som følge af BAT redegørelsen ikke er nødvendigt at skærpe det gældende beskyttelsesniveau.

Ophør

Ved ophør af driften af husdyrbruget, vil det blive sikret, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage i tilfredsstillende tilstand. Oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel vil blive bortskaffet. Gyllekanaler, gylletanke, mødding- og ensilagepladser vil blive rengjort, således at der ikke er fare for forurening med husdyrgødning og ensilage-saft.

Esbjerg Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet. Der stilles vilkår om, at husdyrbruget ved ophør skal træffe de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare.

Bemærkninger i forbindelse med indledende annoncering af det ansøgte projekt

I forbindelse med offentliggørelse af det ansøgte projekt på Miljø- og Fødevareministeriets Digital MiljøAdministration den 26. april 2017 har Esbjerg Kommune ikke modtaget kommentarer, indsigelser eller forslag til projektet.

Høring

I forbindelse med den 6 ugers offentlige høring er der ikke indkommet bemærkninger fra offentligheden.

Esbjerg Kommune gør opmærksom på, at vilkår vedrørende udbringningsarealer ophørt pr. 1. august 2017 pga. af ny husdyrlovgivning er fjernet i nærværende afgørelse.

Desuden gøres opmærksom på at vilkår vedr. bortfald og udnyttelse af miljøgodkendelsen er ændret som følge af den nye husdyrlovgivning, så husdyrbruget i stedet har 6 år til at udnytte nærværende miljøgodkendelse. Samtidig er definitionen af, hvornår der opstår kontinuitetsbrud ændret.

Samlet vurdering

Esbjerg Kommune vurderer, at der kan meddeles godkendelse til det ansøgte da:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Bilag 1

Vilkår i tidligere miljøgodkendelse samt tillæg nr. 1 og 2, der fortsat er gældende, er anført herunder.

Vilkår der fortsat er gældende fra miljøgodkendelsen fra juni 2010

Husdyrgødning og ensilage

31. Overpumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn og lignende skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
32. Påfyldning af gyllevogne og lignende skal enten foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning eller med gyllevogne som har påmonteret pumpe og returløb. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter, at perioden med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Pladsen skal mindst have tæthed og faldforhold svarende til kravene i Landbrugets Byggeblad nr. 103.11-2.

Energi- og vandforbrug

33. Mælkekøleanlægget kontrolleres en gang pr. år af autoriseret firma. Anlægget serviceres og justeres i henhold til producentens beskrivelse af optimal drift. Dokumentation for udført service, skal kunne forevises ved miljøtilsyn.

Råvarer og hjælpestoffer

34. Ved håndtering af brændstof, smøremidler og kemikalier må der ikke opstå spild med deraf følgende risiko for forurening af jord og grundvand.
35. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles, og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
36. Opbevaring af olier og kemikalier skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes forskrift for opbevaring af olie- og kemikalier.

Affald

37. Opbevaring af olie- og kemikalieaffald skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes forskrift for opbevaring af olie- og kemikalier.
38. Bortskaffelse af olie- og kemikalieaffald og øvrigt affald skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes til enhver tid gældende regulativer.

Lugt

39. Husdyrbrugets drift må ikke give anledning til lugtgener som af tilsynsmyndigheden vurderes at være væsentlige for området.

Støj

40. Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen målt i dB (A) må i ethvert punkt på opholdsarealer ved boliger i det åbne land ikke overstige følgende værdier.

	Tidsrum	max. lydniveau
Mandag - fredag	kl. 07.00 - 18.00	55 dB(A)
	kl. 18.00 - 22.00	45 dB(A)
	kl. 22.00 - 07.00	40 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00 - 14.00	55 dB(A)
	kl. 14.00 - 22.00	45 dB(A)
	kl. 22.00 - 07.00	40 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00 - 22.00	45 dB(A)
	kl. 22.00 - 07.00	40 dB(A)

Maksimalværdien af støjniveauet om natten (kl. 22.00 - 07.00) må ikke overstige 55 dB (A) i ethvert punkt på opholdsarealer ved boliger i det åbne land.

41. Husdyrbruget skal på tilsynsmyndighedens forlangende dokumentere, at ovennævnte er overholdt. En sådan dokumentation kan højst kræves én gang årligt. Dokumentationen skal ske under forhold, hvor husdyrbrugets er i fuld normal drift.
42. Dokumentationen skal ske i form af resultatet af en støjmåling udført som beskrevet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5 og 6/1984 eller af beregninger udført efter den nordiske beregningsmetode for ekstern støj fra virksomheder, jf. Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1993. Er dokumentationen udført som beregning, skal den indeholde de oplysninger om beregningsforudsætningerne, som er nødvendige for vurdering af rigtigheden af beregningsresultaterne. Som udgangspunkt accepteres en ubestemthed på de målte eller beregnede støjbelastninger på max. +/- 3 dB(A).
43. Målingerne eller beregningerne skal foretages af et målefirma / institut, som er uvildigt, og akkrediteret af DANAK eller godkendt af Miljøstyrelsen til "Miljømåling - ekstern støj".

Støv

44. Driften af husdyrbrugets anlæg må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal.

Skadedyr

45. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).

Lys

46. For at undgå lysgener skal lyset slukkes når det ikke er påkrævet for produktionen eller af dyrevelfærdsmæssige årsager.
47. Driften af husdyrbrugets anlæg må ikke medføre væsentlige lysgener udenfor ejendommens eget areal.

Landskabelige værdier

48. Gyllebeholderen (nr. 30) skal fjernes, når den ikke længere er i drift.

Generelle vilkår

Uheld

49. Der skal udarbejdes en beredskabsplan som fastlægger, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre påvirkning af omgivelserne. Beredskabsplanen skal indsendes til Esbjerg Kommune senest ved indsendelse af byggetegninger. Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:
- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på "at stoppe uheldet" og begrænse udbredelsen.
  - Oplysninger om hvilke eksterne/interne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
  - Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
  - En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på husdyrbruget, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
50. Beredskabsplanen, der fastlægger hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, skal revideres årligt og skal kunne forevises ved miljøtilsyn på ejendommen. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.

Ophør

51. Ved ophør af bedriften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Al miljøfarligt affald skal bortskaffes for egen regning efter den til enhver tid gældende lovgivning.

Vilkår der fortsat er gældende fra tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse fra november 2011

Indretning og drift

52. Ændringer i ejerforhold, eller hvem der er ansvarlig for husdyrbruget, skal meddeles Esbjerg Kommune.
53. Husdyrbruget og dets omgivelser skal renholdes så det ikke giver anledning til gener for omgivelserne.

Ammoniakfordampning

54. Staldsystemet i kostalden (jf. tabel 3, bygning nr. 25) skal være indrettet med spaltegulv og kanal linespil eller tilsvarende staldsystem, med en ammoniakfordampning på samme niveau eller lavere.

Spalterne skal rengøres med spalteskrabere så det sikres, at gødning og urin hurtigt fjernes fra spaltegulvet og ledes til gødningskanalerne. Spalteskrabere skal rengøres med et interval på minimum hver 4. time. Kanalskraberne skal køre med et interval på minimum hver 8 time.

55. Staldsystemet i ungdyrstalden (jf. tabel 3, bygning nr. 10) skal være indrettet med dybstrøelse.

Spildevand

56. Afløbsplan, der beskriver afløbsforhold fra de nye stalde, skal indsendes til Esbjerg Kommune. Afløbsplanen skal være udført af autoriseret kloakmester og indsendes til Esbjerg Kommune senest 1 måned efter byggeriet af afsluttet.

Vilkår der fortsat er gældende fra tillæg nr. 2 til miljøgodkendelse fra november 2013

Generelle vilkår

Krav til udnyttelse af godkendelse

57. Vilkår 14 i tillæg til miljøgodkendelsen fra november 2011 ophæves.

Bilag 2

Landskabsanalyse, Hedegårdsvej 8, 6760 Ribe

Projekt

Eksisterende husdyrbrug udvides med:

- Kostald. Dimensioner: ca. 4.653 m² (141 x 33 m). Højde 10 m. Gavl: Mursten til ca. 4 m højde, herefter røde stålplader, sider: gardiner, tag: grå eternit.
- Velfærdsstald. Dimensioner: ca. 1.988 m² (71 x 28 m). Højde 10 m. Gavl: mursten til ca. 4 m højde, herefter røde stålplader, sider: gardiner, tag: grå eternit.
- Malkestald. Dimensioner: ca. 1.681 m² (28 x 59 m) med drivgang. Er opført i 2016.
- Decentral gyllebeholder i beton med 3.200 m³ opbevaringskapacitet. Beholderen overdækkes evt. med telt. Beholderen placeres her, da den ligger fordelagtigt placeret her i forhold til udbringning af husdyrgødning på arealerne øst for Hedegårdsvej 8.
- Overdækning af eksisterende gyllebeholder med 3.200 m³ opbevaringskapacitet.
- Plansiloanlæg i beton/asfalt bestående af 3 plansiloer (å 80 x 16 m med ca. 3 m ikke befæstet areal imellem hver), forplads (25 x 54 m) og 3 plansiloer (å 50 x 12 meter med ca. 3 m ikke befæstet areal imellem hver).
- Beholder til opbevaring af restvand fra plansiloanlæg (49 m³). Beholderen nedgraves til jordhøjde mellem plansiloerne.

Erhvervsmæssig nødvendighed

Den samlede bygningsmasse udvides ved det ansøgte projekt med ca. 1,4 ha, hvorved den samlede bygningsmasse øges til ca. 3 ha. I forhold til 2009 driften øges bygningsmassen samlet med ca. 2,3 ha og dyreholdet med 886 DE.

Det er Esbjerg Kommunes vurdering, at udvidelsen er erhvervsmæssigt nødvendig i betragtning af bygningernes samlede størrelse og fordi bygningerne ikke har industriel karakter. Bygningerne kan i øvrigt ikke karakteriseres som usædvanlige.

Bindinger/lovmæssigheder

Landskabsvurderingen sker på grundlag af planlovens § 35 stk. 1 og VVM reglerne, der er indarbejdet i husdyrloven, idet udvidelsen vurderes at være erhvervsmæssigt nødvendig for driften af landbrugsejendommen og opføres i tilknytning til eksisterende byggeri.

Der er ikke nogle væsentlige bindinger på ejendommen.

Topografi

Det ansøgte er beliggende på en hedeslette vest for Rødding Bakkeø mellem Kongeåen mod nord og Hjortvad Å mod syd. Landskabet er fladt dog svagt stigende i østlig retning og svagt faldende i vestlig retning mod Vadehavet.

Der er et lokalt højdepunkt 900 meter øst for anlægget i kote 10 og et lavpunkt ved Hedegård Bæk i kote 6, 130 meter mod nord.

Bevoksning

Landskabet i området kan karakteriseres som åbent og struktureret dog med spredte bevoksninger og læhegn. Disse bevirker, at landskabet er mere lukket sammenlignet med det vidt åbne marsklandskab længere mod vest.

Den nye eksterne gyllebeholder, der placeres i tilknytning til den eksisterende eksterne beholder, er omkranset af eksisterende beplantning i alle retninger, og en eventuel overdækning vil således kun i begrænset omfang være synlig, som det er tilfældet med den eksisterende beholder.

Ejendommen er omkranset af læhegn og bevoksninger fra alle sider dog af varierende beskaffenhed. Såfremt de stedlige læhegn bevares og et enkelt forstærkes, vil bevoksningsstrukturen i området være intakt og indsigten til ejendommen og de eksterne gyllebeholdere inkl. teltoverdækning begrænset.

Bebyggelse

Bebyggelsen i området er overvejende små gårde med begrænset jordtilliggende klumpet sammen langs vejene i området. Således er der en fortætning af bebyggelsen langs Varde Hovedvej og Hedegårdsvej m. fl. i nærhed af det ansøgte. Nærmeste by er Ribe beliggende 1,4 km mod syd.

Både velfærdsstalden, kostalden og plansiloanlægget etableres i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse på ejendommen, og bygningernes orientering i nord-sydlig retning hænger sammen med strukturen i nærområdet.

Den nye gyllebeholder etableres uden tilknytning til den eksisterende bygningsmasse på Hedegårdsvej 8, men ved en eksisterende ekstern beholder samt i nærhed af tekniske anlæg i form af tre vindmøller.

Ejendommen vil efter udvidelsen være en af de største i området mellem Ribe og Gredstedbro.

Det vurderes at størrelsen af de nye bygninger på Hedegårdsvej 8 skiller sig ud fra resten af området, og derfor påvirkes oplevelsen af området. Denne påvirkning af landskabet skal søges minimeret.

Infrastruktur/tekniske anlæg

Omkring Hedegårdsvej 8 er der flere tekniske anlæg. Umiddelbart øst og vest for bygningsmassen gennemskæres landskabet af nord-syd-gående højspændingsnet og ca. 700 m i østlig retning (ca. 200 m fra ekstern gyllebeholder) er opstillet tre vindmøller. Derudover gennemskæres landskabet af Varde Hovedvej ca. 500 m mod vest.

Kulturforhold

Der er på nabomatriklen vest ejendommen registreret beskyttede fortidsminder i form af en rundhøj samt en brandgrav begge fra Oldtiden. Velfærdsstalden, der er den staldbygning, der ligger nærmest fortidsmindet, er beliggende i en afstand af ca. 185 m, og dermed udenfor beskyttelseslinjen.

Kulturværdierne vurderes ikke at blive påvirket af udvidelsen.

Sårbarhed

Landskabet omkring ejendommen vurderes at være robust overfor tekniske anlæg, idet området i forvejen er bebygget med flere forskellige typer af tekniske anlæg. Det vurderes samtidig, at det åbne landskab med overvejende mindre bebyggelser er sårbart overfor større bygningsmasser, og derfor skal bygningernes fremtræden i landskabet søges minimeret.

Konklusion

Det vurderes samlet, at bygningernes placering i et landskab med tekniske anlæg ikke vil påvirke omgivelserne væsentligt, såfremt eksisterende beplantning omkring bygningsmassen bevares og udbygges, så indsigten til det ansøgte minimeres.

For at afskærme for indkig fra vest til de nye bygninger stilles der vilkår om forstærkning af en del af det nord-sydgående læhegn vest for bygningsmassen på Hedegårdsvej 8. Læhegnet skal forstærkes på en ca. 100 m lang strækning langs med de nye stalde, og bestå af minimum 1-2 rækker hjemmehørende træer og buske (se kort 7).

Esbjerg Kommune har i miljøgodkendelse af husdyrbruget fra juni 2010 stillet vilkår om, at der skal opretholdes afskærmende beplantning omkring den eksterne gyllebeholder i hele beholderens levetid.

For at præcisere, hvilke hegn der er tale om, har Esbjerg Kommune indtegnet de pågældende hegn, der skal bevares, og omformuleret vilkåret. Vilkåret formuleres, så det samtidig omfatter den nye eksterne gyllebeholder.

Vilkår til det ansøgte

- Det eksisterende hegn vest for de nye stalde skal forstærkes med 1 – 2 rækker hegn.
- Hegnet skal etableres førstkommande plantesæson efter etablering af den første af de nye stalde.
- Nyt hegn der etableres skal bestå af hjemmehørende danske træer og buske.
- De med blåt angivne hegn på kort 7 skal bevares. Såfremt hegnene nedlægges, skal de genplantes eller erstattes af tilsvarende hegn, der opfylder samme funktion med en anden placering.

Bilag 3

Natura 2000-områder og det samlede udpegningsgrundlag for disse, samt de særligt beskyttede arter:

Udpegningsgrundlag - habitatområder

Habitatområde 80 Kongeå

Arter:

1095 Havlampret (*Petromyzon marinus*)

1096 Bæklampret (*Lampetra planeri*)

1099 Flodlampret (*Lampetra fluviatilis*)

1106 Laks (*Salmo salar*)

1113 *Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

1355 Odder (*Lutra lutra*)

Naturtyper:

3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

3260 Vandløb med vandplanter

6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund

6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop

6430 Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn

7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand

7230 Rigkær

Bilag IV-arter:

Fortegnelse over i Danmark nuværende naturligt hjemmehørende arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV (evt. blot som strejfgæster, markeret med "):

Dyrearter

Pattedyr

Alle arter af småflagermus (*Microchiroptera* spp.)

Hasselmus (*Muscardinus avellanarius*)

Birkemus (*betulina*)

Odder (*Lutra lutra*)

Marsvin (*Phocoena phocoena*)

Alle andre arter af hvaler (*Cetacea* spp.)

Krybdyr

Læderskildpadde (*Dermochelys coriacea*)

Uægte karett (" *Caretta caretta* ")

Bastardskildpadde (*Lepidochelys kempii*)

Europæisk sumpskildpadde (*Emys orbicularis*)

Markfirben (*Lacerta agilis*)

Padder

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*)

Klokkefrø (*Bombina bombina*)

Løgfør (*Pelobates fuscus*)

Løvfrø (*Hyla arborea*)

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*)

Springfrø (*Rana dalmatina*)

Strandtudse (*Bufo calamita*)

Grønbroget tudse (*Bufo viridis*)

Fisk

Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

Insekter

Bred vandkalv (*Dytiscus latissimus*)

Lys skivevandkalv (*Graphoderus bilineatus*)

Eremit (*Osmoderma eremit*)

Sortplettet blåfugl (*Maculinea arion*)

Grøn mosaikguldsmed (*Aeshna viridis*)

Stor kærguldsmed (*Leucorrhinia pectoralis*)

Grøn kølleguldsmed (*Ophiogomphus cecilia*)

Bløddyr

Tykskallet Malermusling (*Unio crassus*)

Planter

Enkelt månerude (*Botrychium simplex*)

Vandranke (*Luronium natans*)

Liden Najade (*Najas flexilis*)

Fruesko (*Cypripedium calceolus*)

Mygblomst (*Liparis loeselii*)

Gul stenbræk (*Saxifraga hirculus*)

Krybende sumpskærm (*Helosciadium repens* (= *Apium repens*))

Produktion: Esbjerg Kommune
Foto: Torben Meyer

Esbjerg
Kommune

Torvegade 74, 6700 Esbjerg
Tlf: 7616 1616 - Fax: 7616 0969
miljo@esbjergkommune.dk
www.esbjergkommune.dk